

**ORMAN KÖYLÜSÜNÜN ORMANCILIK KOOPERATİFLERİ HAKKINDAKİ
DÜŞÜNCELERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)**

Ozan USTA

**Yüksek Lisans
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Sevim İNANÇ
2020**

Artvin

**T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI**

**ORMAN KÖYLÜSÜNÜN ORMANCILIK KOOPERATİFLERİ HAKKINDAKİ
DÜŞÜNCELERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ozan USTA

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi: Sevim İNANÇ**

Artvin 2020

TEZ BEYANNAMESİ

Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsüne Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Orman Köylüsünün Ormancılık Kooperatifleri Hakkındaki Düşünceleri (Artvin İli Örneği)” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Sevim İNANÇ’ ın sorumluluğunda tamamladığımı, anketleri kendim yaptığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 04/01/2020

Ozan USTA

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİM DALI

ORMAN KÖYLÜSÜNÜN ORMANCILIK KOOPERATİFLERİ
HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)

Ozan USTA

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 20/06/2019

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 15/11/2019

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Sevim İNANÇ

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Hikmet Batuhan GÜNŞEN

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Nadir ERSEN

ONAY:

Bu Yüksek Lisans Tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından .../.../..... tarihinde uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun .../.../..... tarih ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

.../.../.....

Doç. Dr. Hilal TURGUT
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Orman Köylüsünün Ormancılık Kooperatifleri Hakkındaki Düşünceleri (Artvin İli Örneği)” konusunda yapılan bu çalışma; Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu araştırma için beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aşmamda yardımcı olan değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Sevim İNANÇ’ a teşekkürlerimi sunarım. Literatür aşamasında yardımcı olan Arş. Gör. İnci Zeynep AYDIN’ a teşekkür ederim.

Elde edilen verilerinin analiz edilmesinde ve tezin yazım aşamasında yardımlarını esirgemeyen hocam Dr. Öğr. Üyesi İsmet YENER’ e, arazi çalışmalarında yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarım Orman Mühendisi Şahin AYDEMİR, Orman Mühendisi Emre YILDIZ, Orman Mühendisi Aktan HANGİŞİ, Orman Mühendisi Feyyaz AYIK, Ufuk GÜRDAL, Orman Mühendisi Ramazan ÇAKIR, Özgür BOYRAZ ve Orman Mühendisi Furkan ÖZDEMİR’ e teşekkür ederim.

Eğitim öğretim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini esirgemeyen haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim annem Necla USTA’ ya ve babam Hafız USTA’ ya; kardeşim Özge USTA’ ya ve kuzenim Cem USTA’ ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın bilimsel ve teknik açıdan uygulayıcılara faydalı olmasını dilerim.

Ozan USTA
Artvin - 2020

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ BEYANNAMESİ.....	II
ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	III
ÖZET.....	V
SUMMARY.....	VI
TABLolar DİZİNİ.....	VII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VIII
KISALTMALAR DİZİNİ.....	XI
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Genel Bilgiler.....	1
1.1.1 Kooperatifçiliğin Tarihsel Gelişimi.....	2
1.1.1.1 Dünya’da Kooperatifçiliğin Tarihsel Gelişimi.....	2
1.1.1.2 Türkiye’de Kooperatifçiliğin Tarihsel Gelişimi.....	4
1.1.2 Kooperatifçilik İlkeleri.....	7
1.1.3 Kooperatifçilik Mevzuatı.....	9
1.2 Ormancılık Kooperatifleri.....	10
1.2.1 Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği.....	11
2 MATERYAL VE YÖNTEM.....	15
2.1 Materyal.....	15
2.1.1 Çalışma Alanının Tanıtımı.....	15
2.1.1.1 Coğrafi yapı ve Nüfus.....	15
2.1.1.2 Artvin’in Orman Varlığı.....	17
2.1.2 Çalışmanın Amacı.....	17
2.2 Yöntem.....	18
3 BULGULAR VE TARTIŞMA.....	21
3.1 Artvin’ de Ormancılık Kooperatifleri.....	21
3.2 Orman Köylülerine Ait Anket Bulgularının Değerlendirilmesi.....	22
3.2.1 Demografik Özellikler.....	22

3.2.1.1 Cinsiyet.....	22
3.2.1.2 Yaş.....	22
3.2.1.3 Eğitim	23
3.2.1.4 Medeni Durumu	23
3.2.1.5 Gelir Düzeyi.....	24
3.2.1.6 Sosyal Güvence Durumları.....	25
3.2.1.7 Sosyal Güvence Türleri	26
3.2.1.8 Köyde kalma süreleri.....	26
3.2.1.9 Geçim Faaliyetleri	27
3.2.2 Ankete Katılan Köylülerin Kooperatif İle İlgili Düşünceleri	28
3.2.3 Kooperatif Ortaklarının Kooperatif İle İlgili Düşünceleri.....	32
4 SONUÇ VE ÖNERİLER	37
EKLER.....	41
KAYNAKLAR.....	47
ÖZGEÇMİŞ	52

ÖZET

ORMAN KÖYLÜSÜNÜN ORMANCILIK KOOPERATİFLERİ HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ (ARTVİN İLİ ÖRNEĞİ)

Çalışmanın amacı; orman köylülerinin köylerinde bulunan ormancılık kooperatifleri konusundaki düşüncelerini ve bu kooperatiflerin orman köylülerine katkısını belirlemektir. Bunun için Artvin ili Merkez ilçesinde ormancılık kooperatifi bulunan köylerde orman köylüsüyle anket çalışması yapılmıştır. Elde edilen anket sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasında ise Microsoft Excel Programı kullanılarak frekans analizi yapılmıştır ve tablolar oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda orman köylülerinin %50' sinin kooperatife ortak olduğu görülmüştür. Orman köylülerinin %34' ü kooperatifi “devlet tarafında yönetilen bir olgu olarak düşündüğünü” ifade etmişlerdir. Orman köylülerinin %60' ı kooperatiflerin ortak hareket ve dayanışmaya etkisinin olduğunu söylerken, ortakların %54'ü kooperatiflerin başarılı olmasının devletin finansal destek sağlamasına bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Kooperatif ortakları genel olarak kooperatif ile ilgili bir sorunla karşılaşmadıklarını ancak kooperatiflerin daha etkin yönetilmesi ile köylüye ekonomik olarak daha fazla katkı sağlanabileceğini söylemişlerdir. Kooperatiflerin köylülere ve ortaklarına verecekleri etkili bir eğitimle kooperatifin halk tarafından daha iyi anlaşılacağı, böylelikle kooperatife ortak olan orman köylüsünün sayısında artış olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Orman kooperatifleri, Orman Köylüsü, Kooperatifçilik, Kırsal Kalkınma, Artvin ili

SUMMARY

THE THOUGHT OF THE FOREST VILLAGE ABOUT FORESTRY COOPERATIVES (ARTVIN PROVINCE)

Purpose of this paper is to determine the contribution of forest cooperatives to forest villagers and thoughts of forest villagers about these cooperatives. Questionnaires were applied in villages in which there is a forest cooperative. Frequency analysis was used data analyzing in Microsoft Excel then results show in charts. Findings show that 50% of villagers are shareholders with cooperatives. Thirty percent of forest villagers thought that “forest cooperatives are institution ruled by government”. While 60% of forest villager expressed that forest cooperatives have an impact upon cooperation and working in collaboration, 54% of shareholders expressed that success of cooperatives depends on financial support of the government. Shareholders of cooperatives expressed that they haven’t got any problem with cooperatives but they mentioned that if cooperatives are ruled better, they will have more contribution to villager. It is thought that by giving an effective training, cooperatives will be better understood by the villagers and shareholders thus the number of forest villagers to be shareholders to cooperatives will increase.

Keywords: Forest cooperatives, Forest villager, Cooperatives, Rural development, Artvin province

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1 Ankete katılan köylülerin sayıları	19
Tablo 2 Merkeze Bağlı Köylerde Bulunan Ormancılık Kooperatifleri	21
Tablo 3 Katılımcıların cinsiyet dağılımları.....	22
Tablo 4 Katılımcıların yaş grupları.....	22
Tablo 5 Katılımcıların eğitim düzeyleri	23
Tablo 6 Katılımcıların medeni durumları.....	24
Tablo 7 Katılımcıların gelir düzeyleri.....	24
Tablo 8 Katılımcıların gelirlerinin yeterlilik durumu.....	25
Tablo 9 Katılımcıların sosyal güvence durumları.....	25
Tablo 10 Katılımcıların sosyal güvence türleri.....	26
Tablo 11 Katılımcıların köyde kalma süreleri	26
Tablo 12 Katılımcıların geçim kaynakları.....	27
Tablo 13 Katılımcıların kooperatife ortaklık durumları.....	28
Tablo 14 Katılımcıların kooperatifin ne olduğu hakkındaki düşünceleri.....	29
Tablo 15 Kooperatiflerin köylülere olan desteği	29
Tablo 16 Kooperatiflerin köylülere ekonomik etkisi	30
Tablo 17 Kooperatiflerin ortak hareket ve dayanışmaya etkisi	31
Tablo 18 Kooperatiflerin sosyal ilişkiler ve yaşantıya etkisi.....	31
Tablo 19 Kooperatiflerin başarılı olması için yapılması gerekenler	32
Tablo 20 Devletin ormancılık kooperatiflerine yardımı.....	32
Tablo 21 Kooperatifler ortaklarının beklentilerini karşılama durumu	33
Tablo 22 Ortakların kooperatif yöneticileri hakkındaki düşünceleri	34
Tablo 23 Kooperatif yönetiminde görev almak isteyen ortakların sayısı.....	34
Tablo 24 Ortakların kooperatif ile ilgili sorunları.....	35
Tablo 25 Ortakların kooperatiften beklentileri	36

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1 Artvin il haritası15

KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
Ha	:Hektar
ICA	:International Co-operative Alliance
km ²	:Kilometre Kare
M.Ö	:Milattan Önce
OHAL	:Olağanüstü Hal
OR-KOOP	:S.S. Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği

1 GİRİŞ

1.1 Genel Bilgiler

Kooperatif kelimesi dünyada ilk olarak Latin ve Anglo-Sakson dillerin de kullanılmıştır. Kelimenin anlamı iş ortaklığı anlamına gelen “Cooperatio” kelimesiyle aynı anlama gelen “Kooperatif” kelimesidir (Fauquet, 1949; Mülayim, 2003).

Bu kelimenin farklı dillerdeki karşılıkları ise; İngilizce’ de “Cooperative Society”, Almanca’ da “Genossenschaft” Fransızca’ da “Association Cooperative” Türkçe’ de ise ilk olarak “Teavün şirketi” olarak kullanılmış 1913 den sonra ise kooperatif olarak kullanılmaya başlanmıştır (Eryılmaz, 1984).

Kooperatifin tek bir kabul görmüş tanımı yoktur. Birçok kişi kendine göre kooperatifin tanımını yapmıştır (Mülayim, 1975).

Charles Gide’ e göre kârı ortadan kaldırma amacı güden bir birleşme diye tanımlamaktadır. Bu tanımda bahsedilen kâr kapitalizmi belirtmektedir. Amacı ise bunu ortadan kaldırmaktır (Gönlügür, 2015).

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’n unda 2004 yılında yapılan değişiklik sonrası 1. maddesinde kooperatif; “Tüzel kişiliği haiz olmak üzere ortaklarının belirli ekonomik menfaatlerini ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklar” olarak tanımlanmaktadır (Gürer, 2016).

Uluslararası Kooperatifler Birliği (ICA)’ ni yaptığı tanıma göre kooperatif “Ortak olarak sahip olunan ve demokratik olarak kontrol edilen bir işletme aracılığıyla ortak ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaç ve isteklerini yerine getirmek için gönüllü birleşmiş kişilerin özerk bir bileşimi” olarak ifade etmiştir (Şafak, 2019).

Fındıkoğlu'nun yaptığı tanıma göre kooperatif: "istihsal, kredi, istihlak ve mesken temini gibi başlıca ekonomik ihtiyaçların tatmini maksadıyla kendi arzu ve iradeleri ile bir araya gelen, bu ihtiyaçları karşılamak için kendi iktisadi gayretleriyle bir işyeri ve işletme vücuda getiren insanların birleşme teşebbüsü" olarak tanımlamaktadır (Sarıtaş, 2019).

Tekeli (1992), kooperatifleri, "müşteri ya da kullanıcılara net gelir sağlayan ve demokratik ve kapitalist bir sistemdeki özel işletmeler gibi iradi olarak sahip olunan, kontrol edilen ve gözetilen işletmelerdir" şeklinde tanımlamıştır (Günşen, 2006).

Kooperatifler ekonomik ve sosyal olmak üzere iki yönlü kuruluşlardır. Ekonomik hedefler için bir araya gelen ortaklar amaçlarına ulaşmak için temelde yardımlaşma ve dayanışmaya ihtiyaç duyarlar (Çakırca, 2019).

Kooperatif "bireylerin tek başlarına yapamayacakları veya birlikte yapmalarında yarar bulunan işleri en iyi biçimde ve maliyet fiyatına yapmak üzerine dayanışma suretiyle ekonomik güçlerini bir araya getirmeleridir" şeklinde tanımlamaktadır (Günşen, 2006).

1.1.1 Kooperatifçiliğin Tarihsel Gelişimi

1.1.1.1 Dünya'da Kooperatifçiliğin Tarihsel Gelişimi

Kooperatifler insanların ihtiyaçlarını karşılıklı yardım ve birlikte çalışma olanağı sağlayarak gidermeyi hedefleyen tarihi çok eski zamanlara dayanan oluşumlardır. Örneğin İsa' dan önce Roma' nın bir limanı olan Ostia' da duvar işçilerinin yaptığı kooperatifçiliğe eşdeğer bir harekete rastlanmaktadır. Benzer olarak 1761 yılında İskoçya' da halı dokumacılığı ile uğraşan insanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir kooperatif kurulduğu söylenmektedir (Günşen, 2006).

Günümüze uygun kooperatifçilik ilk olarak 19. yüzyılda Avrupa ülkelerinden biri olan İngiltere'de başlamıştır. Sanayi devriminin ortaya çıkması ile birlikte Avrupa' nın gelişmiş ülkeleri olan İngiltere, Fransa ve Almanya kooperatiflerin kurulmasını da öncü olmuşlardır (Gök, 2013). Sanayi Devrimi ile önem kazanan işçi sınıfları içinde bulunduğu ağır şartları hafifletmek, ekonomik açıdan kendilerine fayda sağlayacak

bir topluluğa ihtiyaç duymuşlar ve bir örgütlenme oluşturmayı amaçlamışlardır. Bundan dolayı İngiltere’de işçiliğin yoğun olduğu bölgelerde kooperatifçilik görülmeye başlamıştır (TMKB, 2003). Örneğin bir sanayi şehri olan Manchester’ in Rochdale kasabasında tüketim kooperatifi ortaya çıkmıştır. Diğer Avrupa ülkelerinde de bu tarihlerde üretim, tüketim ve kredi kooperatifleri kurulmaya başlanmıştır (Günşen, 2006).

Modern anlamda ilk kooperatif denemesini yapan Robert Owen (1771-1858) İngiltere’ de bu konuda öncü olarak kabul edilir. Fakat diğer insanlar tarafından anlaşılamayınca ve hükümet kanadından destek göremeyince başarıya ulaşamamıştır (Gök, 2013). İngiltere’de diğer bir kooperatif çalışması da Dr. William King (1786-1865) tarafından denenmiştir. Dr. King düşük ücret ile çalışan kişilerin gelirlerini arttırmak ve yoksulluktan kurtararak daha iyi bir yaşam standardı sağlamayı amaçlamıştır. Bunun gerçekleşmesi için İngiltere’de ki ilk tüketim kooperatifini kurmuş fakat oda Robert Owen gibi hedeflediği kooperatifçilik anlayışını oluşturamamıştır (Köroğlu, 2003).

Daha sonra Robert Owen ve Dr. William King kooperatifçilik denemeleri öncülüğünde kooperatifçiliğe modern anlamda uygun bir adım atılmıştır. Manchester’ in Rochdale kasabasında 28 işçinin bir araya gelerek ve her birinin bir İngiliz sterlini ortaya koyarak oluşturdukları tüketim kooperatifi Charles Hovvarth önderliğinde 21 Aralık 1844 tarihinde kurulmuştur (Özen, 2013). Kooperatifin verimli şekilde çalışması sonucunda 28 ortağın sayısı gün geçtikçe artmaya başlamıştır ve kurdukları kooperatifin verimli şekilde sürdürülebilmesi için bazı kurallar koymuşlardır. Bu kurallar 5-7 Eylül 1966 yılında Viyana’da yapılan Dünya Kooperatifçilik toplantısında birkaç değişiklik ve düzenleme ile kabul edilmiştir. Kurulan bu kooperatifin öncülük teşkil etmesiyle birlikte birçok alanda kooperatifler kurulmaya başlanmıştır (Fındıkoğlu, 1953).

Fransa’da ise Charles Fourier (1772-1837) “Yeni İşçi Dünya’sı ve Kooperasyon” adlı eseri ile üretim kooperatifinin öncüsü olarak kabul edilir. Fourier’ in eserindeki düşüncelerinden yola çıkılarak Fransa’ da birçok kooperatif kurulmuştur. Örneğin Philippe Buchez, Fourier’ den esinlenerek Paris’ deki marangozlarla birlikte bir üretim kooperatifi kurmuştur. Benzer olarak Louis Blanc’ da Fourier’ den

etkilenmiş ve Fransa' nın birçok yerinde 300' den fazla kooperatif kurmuştur (Başar, 1988; Cığerci, 1993).

Almaya' da kooperatifçilik anlayışı işçi sınıfından ziyade çiftçilere ve esnaflara verilen kredilerle ön plana çıkmaktadır. Herman Schulze Delisch (1808-1883) Alman kooperatifçiliğinin ekolu olarak kabul edilmektedir. Herman'ın ilk olarak 1849'da esnaflar için "Hammadde Sağlama Kooperatifi" ve "Esnaf Kredi Kooperatifini" kurmuştur. Bu başarılı işlere adını yazdıran Herman Almanya' da kooperatifçiliğın öncüsü olarak kabul edilir. Friedrich Wilhelm Raiffeisen ise kooperatiflerin tarım tarafında çalışmalarında bulunmuştur. Raiffeisen belediye başkanı olduğu kasabadaki yoksulluğu azaltmak amacıyla 1847 yılında "Yoksul Köylüleri Koruma Derneđi" ve 1849 yılında ise "Flammersfeld Muhtaç Çiftçiyi Destekleme Derneđini" kurmuştur. Bu çalışmalarından dolayı Delisch ve Raiffeisen Alman kooperatifinde ekol olarak kabul edilmektedir (Turan, 1979; Karalar, 2000).

Sanayi devrimi ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte köylerde insan gücüne daha az ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bunun sonucunda köylerden şehirlere göçler artmış ve kent nüfusunda büyük artışlar meydana gelmiştir. Kentlerde çalışan insan nüfusundaki yükselmeye bağlı olarak alınan ücretlerde gelir dengesizliği meydana gelmiştir. Bunun sonucunda geliri düşük olan halk içinde buldukları bu zor durumdan kurtulmanın yollarını aramaya başlamışlardır. Bu arayışlar sonucunda kooperatifçilik düşüncesi ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır. İngiltere, Fransa ve Almanya'da başlayan bu kooperatifçilik anlayışı 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa'da ki diğer ülkelerde de yaygınlaşmaya başlamıştır (Mülayim, 2003).

1.1.1.2 Türkiye'de Kooperatifçiliğın Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde kooperatif kelimesi kullanılmadan önce de kooperatifçilik yapısına benzer yapılar olan loncalar ve vakıflar gibi oluşumlar kooperatifin daha önceden de hayatımızda olduğunun bir kanıtıdır (Yüksel, 2005). Bu teşkilatlar Osmanlı zamanındaki esnaf halkın haklarını korumak ve düzenlemek amacıyla kurulmuşlardır. Osmanlı Devleti döneminde kurulan ilk kooperatif 1863 yılında Mithat Paşa tarafından kurulan "Memleket Sandıkları" olarak bilinmektedir.

Memleket sandıklarında beklenen sonuca ulaşıncaya 1867 yılında “Memleket Sandıkları Nizamnamesi” adında yeni bir mevzuat oluşturulmuştur ve ülkenin pek çok yerinde memleket sandıkları kurulmaya başlamıştır. Bu sandıkların en önemli amacı köyde yaşayan çiftçi kesimi yüksek faizli para veren tefecilerden kurtararak bu sandıklardan yardım almalarını sağlamaktır (Hazar, 1990)

Memleket sandıkları daha sonra; ortaklar arasındaki ilişkilerin bozulması, merkezi bir örgütün bulunmaması, savaşlarda bu sandıkların buldukları yerlerin elden çıkması gibi birçok nedenden dolayı işlemez hale gelmiştir ve memleket sandıklarının yerine yeni bir arayışa girilmiştir. Daha sonra ülkenin vergi sistemi olan aşar vergisine %1 “menafi hissesi” eklenerek memleket sandıklarının yerine 1883 yılında “Menafi Sandıkları” kurulmuştur ve denetleme görevi hükümete verilmiştir (Ziraat Bankası, 2019).

Menafi sandıkları da zaman içerisinde denetim eksikliği ve devlet işleri için paraların kullanılıp geri verilmemesi gibi nedenlerden dolayı kapatılarak, bütün sermayesi 1888 yılında kurulmuş olan “Ziraat Bankasına” aktarılmıştır (Ziraat Bankası, 2019).

Menafi sandıklarının kapatılmasında sonra 10 senelik zaman zarfı içerisinde kooperatifçilik açısından önemli bir gelişme yaşanmamıştır. 1913 yılında Ahmet Cevdet Bey adında bir öğretmen “Ekonomide Devrim: Tüketim Kooperatifleri” ve “Ahali Bankaları” isiminde iki adet kitap yayınlamıştır. Bu eserlerin yanı sıra İstanbul’da 10’ a yakın kooperatifin kurulmasına ön ayak olmuştur (Gökten, 1988; Cığerci, 1993).

Ülke içinde bazı yörelerde yine kooperatifçilik girişimleri görülmüştür. Özellikle Aydın yöresinde buna benzer bir olay göze çarpmaktadır. İzmir’de incir tüccarlarının oluşturduğu bir grup incir fiyatlarının istedikleri gibi olmamasından dolayı “Aydın İncir Üreticilerini Koruma Anonim Şirketini” kurmuşlardır. Bu şirket rakiplerinin güçlü oluşundan ve düzensizlikten dolayı etkinliğini yitirmiştir. 1914 yılında ise yine tüccarlara karşı güçlenmek için “Milli Aydın Bankası” adı verilen yeni bir kurum kurulmuştur. Bu banka daha sonra adını “Kooperatif Aydın İncir Üretici Şirketi” olarak değiştirmiş ve ülkedeki ilk kooperatif adı geçen tarım satış kuruluşu olarak tarihte yerini almaktadır (Fındıkoğlu, 1967).

Cumhuriyet döneminde ise diğer alanlarda yapılan düzenlemeler ve gelişmeler gibi kooperatif alanında da gelişmeler yaşanmıştır. %85'i köyde yaşayan bir toplumun gelirini artırmak için ve yoksulluktan kurtarmak için kooperatifçiliğe önem verilmiştir (Yıldırım, 1992).

Günümüzdeki modern kooperatifçilik anlayışı da cumhuriyet sonrasına dayanmaktadır ve öncüsü olarak Mustafa Kemal Atatürk kabul edilmektedir. Daha Cumhuriyet ilan edilmeden önce 1923 yılında kooperatifçiliğe özendirmek ve daha kolay kurulmasını sağlamak için 97 maddelik “İstihsal, Alım ve Satım Kooperatifleri Nizamnamesi” yürürlüğe girmiştir (Yıldırım, 1992). Cumhuriyet ilanından sonra çalışmalar daha da hız kazanmıştır. İlk olarak 1924 yılında “İtibari, Zirai Birlikler Kanunu” çıkarılmış, 1926 yılında ise 865 sayılı “Türk Ticaret Kanunu” yürürlüğe girmiş ve bu kanunda kooperatif şirketlerine yer verilmiştir. Bunun amacı ise kooperatiflerin gereksinimlerini tek elden karşılamaktır. Daha sonra 1929 yılında 1470 sayılı “Zirai Kredi Kooperatifleri Kanunu” çıkarılmıştır (Mülayim, 2003). Bu kanunun amacı ise kısa süreli kredi ihtiyaçlarını karşılayarak halkın maddi eksikliklerini gidermektir. Beklenen etki kısa sürede elde edilemeyince 1935 yılında tekrar düzenlemeye gidilmiş, 2834 sayılı “Tarım Kredi Satış Kooperatif Birlikleri” ve 2836 sayılı “Tarım Kredi Kooperatifleri Kanunu” çıkarılmıştır (Günşen, 2006).

İkinci Dünya Savaşı'nın çıkması ile birlikte kooperatifçilikte bir süre gelişmeler durmuştur. İkinci Dünya Savaşı'ndan on bir yıl sonra 1956 yılında “Ticaret Kanunu” yeniden düzenlenerek 6762 sayılı “Türk Ticaret Kanunu” çıkarılmıştır. Kooperatifçilik 1961 yılında “Devlet, kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tebdiller alır” maddesinin koyulmasıyla ilk kez anayasada yer almıştır. Daha sonra 1969 da çıkarılan 1163 sayılı kooperatifler kanun ile Türk Ticaret Kanunu'ndan çıkarılarak kendine özgü yasal bir düzeni olmuştur (Yüksel, 2005).

Kooperatifçilik faaliyetleri yürürlükte olan 1982 anayasasında yer alan “Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretiminin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişimini sağlayacak tebdiller alır” maddesi temelinde, 1163 sayılı “Kooperatifler Kanunu”, 1581 sayılı “Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu” ve 4572 sayılı “Tarım Satış Kooperatif ve

Birlikleri” Hakkında Kanunla göre yürütülmektedir (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2016)

1.1.2 Kooperatifçilik İlkeleri

Kooperatifçilik ilkeleri, kooperatiflerin yaptıkları işleri uygulamaya geçirirken uyması gereken kurallar bütünüdür. Bu konu ile ilgili ilk kurallar ise İngiltere’de ki Rochdale kentindeki “Rochdale Öncülerinin” koydukları kurallardır. Daha sonra tüketim kooperatiflerinin dışında kooperatifler kurulmaya başlandığı için bu kurallar yetmemeye ve uygun düşmemeye başlamıştır. Bunun üzerine 1937 yılında “Uluslararası Kooperatifler Birliği” tarafından bu ilkeler güncellenmiştir. Bu düzenlemenin ardından 5-7 Eylül 1966 yılında Viyana’da toplanılan 23. kongrede ilkeler üzerinde birkaç değişiklik daha yapılmıştır (Canbaş, 1986; Yüksel, 2005; Günşen, 2006).

Uluslararası Kooperatifler Birliği 20-23 Eylül 1995 tarihleri arasında İngiltere’nin Manchester kentinde toplanmıştır. Kooperatifçilik ilkeleri düzenlenerek bu kongrede son halini alarak şu şekilde belirlenmiştir (Canbaş, 1986; Yüksel, 2005).

a- Gönüllü ve Herkese Açık Olacak,

Kooperatifçiliğin bu ilkesinde, kooperatiflere katılmak isteyen ve üye sözleşmelerinde bulunan yükümlülükleri yerine getirebilecek olan herkesin din, dil, ırk, cinsiyet ve siyasal görüşüne bakılmaksızın ayırım yapılmadan üye olabileceklerini anlaşılmaktadır (Şafak, 2019). Kooperatiflerin zarar görmemesi için kısıtlamalar söz konusudur. Kooperatife ortak olan kişi istediği zaman kooperatife girip çıkamaz (Çay, 2017).

b- Ortaklar Tarafından Gerçekleştirilen Demokratik Denetim

Her kooperatif ortağının bir oy kullanma hakkı vardır, bu oy hakları ile ortaklar yöneticileri ve denetim yapabilecek kişileri seçmektedirler (Şafak, 2019). Yönetim kurulu üyeleri ortakların yaptıkları seçimler sonucu göreve gelirler. Kooperatiflerde yapılan demokratik seçimler kooperatifleri sermaye şirketlerinden ayıran özelliklerdendir (Şafak, 2019).

c- Ortakların Ekonomik Katılımı

Ortaklar belirli amaç için toplandıkları kooperatiflerde yürütülen faaliyetlerin somut şekilde ortaya konulup gerçekleştirilmesi için aidat ve ek harcamalarda bulunurlar (Şafak, 2019). Gerçekleştirilen bu işler sonucunda elde edilen gelir ise kanunda ya da ana sözleşmede gösterilen şekilde ortaklar arasında paylaşılır (Şafak, 2019).

d- Özerklik ve Bağımsızlık

Kooperatifler ortakların seçtiği kişiler tarafından yönetilen bağımsız yapılardır. Hükümet ve diğer organizasyonlardan yönetimine müdahale edilmeyecek şekilde sermaye artırma yoluna başvurulabilirler (Gönlüğü, 2015). Kooperatifler ortaklarına karşı sorumludurlar, aldıkları kararlarda ve yaptıkları faaliyetlerde sadece ortaklarının çıkarlarını göz önüne alırlar (Çay, 2017).

e- Eğitim, Öğrenim Bilgilendirme

Kooperatifler, ortaklarının ve yöneticilerinin daha iyi hizmet vermesine katkıda bulunmak için eğitim ve öğretim imkânı sağlarlar (Gürer, 2016). Kooperatifler sadece kendi ortaklarına değil diğer insanlara da kooperatifin yararları konusunda eğitim çalışması yaparlar. Ortaklar; yönetim ve denetim kurullarını aday olacaksa, çalışma gruplarında yer alacaksa ya da gerçekleştirilen demokratik seçimlerde oy kullanacaksa bunlar hakkında bilgili olması gerekmektedir (Çay, 2017). Bunun sağlanabilmesi içinde bu bilgilendirme eğitimleri kooperatifçilikte önemli bir yere sahiptir.

f- Kooperatifler Arası İşbirliği

Kooperatifler yerel, bölgesel ve ulusal kooperatiflerle beraber çalışarak ortaklarına daha iyi hizmet sağlarlar ve kooperatifçilik hareketini güçlendirirler. Bu işbirlikleri aynı ya da farklı kooperatifler arasında da olabilir. (Çay, 2017; Şafak, 2019). Bölgesel olarak başarıya ulaşmış kooperatifler iyi bir örgütlenme ile uluslararası toplu pazarlık gücünden faydalanırsa kooperatif ortakları için çok daha başarılı bir hizmet ortaya koymuş olurlar (Çay, 2017).

g- Topluma Karşı Sorumlu Olma

Kooperatifler ortakların ihtiyaçlarının ve isteklerinin yanında toplumu kalkındırmak için de faaliyetlerde bulunurlar. Kooperatifler yaptıkları politika ile ortakların çıkarlarının yanında toplumun menfaatleri içinde hizmet ederler (Gönlüğü, 2015). Özellikle toplum için önemli olan konularda kooperatifler sorumluluk üstlenince toplum tarafından kooperatiflere olan güvenin artmasına neden olacaktır (ay, 2017).

1.1.3 Kooperatifçilik Mevzuatı

Kooperatifler ortaya çıktıktan sonra sürekli olarak bir gelişme ve büyüme içindedirler. Bu gelişmeler arttıkça yasalara olan gereksinimde artmıştır (Mülayim, 2003). Tarihteki ilk kooperatif yasası İngiltere’de 1852 yılında ortaya çıkmıştır. Gelişmeler devam etmesi ile buda yeterli olmamış ve 1867 yılında bu yasa düzenlenerek daha kapsamlı bir hale getirilmiştir. Almanya’da ise bu konu ile ilgili ilk yasa 1889 yılında oluşturulmuştur. Britanya ülkelerinde İngilizlerin çıkardığı yasanın etkisi görülmektedir. Orta Avrupa ülkelerinde ise Almanların çıkardıkları yasanın etkisi görülmektedir. Kuzey Avrupa ise kendine özgü yasalar çıkarmıştır (Valko, 1965). Ülkelerin yasa çıkarma yılları ise şu şekildedir; ABD 1922 yılında, İsvi 1911 yılında, Finlandiya 1901 yılında, Avusturya 1873 yılında, Hollanda 1876 yılında, İtalya 1947 yılında, Lüksemburg ve Japonya 1990 yılındadır. Norveç, İsviçre ve Portekiz gibi ülkelerde ise kooperatifler halen “Ticaret Yasası” na göre düzenlenmektedir (Günşen, 2006).

Ülkemizde kooperatifçilik 1969 yılına kadar Türk Ticaret Kanunu Hükümleri esas alınmıştır. 1969 yılından 1163 sayılı kooperatifler kanununun çıkmasıyla birlikte kendine özgü bir mevzuata kavuşmuştur (akırca, 2019).

Ülkemizde kooperatifçilik alanında yapılan ilk düzenleme “Memleket Sandıkları Nizamnamesi’ dir”. Yapılan diğer düzenlemeler ise 1883 yılında “Menafi Sandıkları Mevzuatı”, 1913 yılında çıkan “Vilayet İdaresi Kanunu”, 28.12.1920 yılında çıkan “Kooperatif Şirketler Kanunu Layihası” ile kooperatifler konusu TBMM’de gündeme gelmiş ve kabul edilmiştir ancak ülkenin savaş içinde olunmasından dolayı yasalara girmemiştir (Edik, 1993). Daha sonra ise “Ereğli Havzai Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun” çıkarılmıştır. Bu kanun birçok kooperatiflerin kurulmasına ortam hazırlamıştır. Bir düzenleme yapılarak 1850

yılında çıkarılan “ Ticareti Berriye” kanununa 1924 yılında “ortaklık şirketleri de ticaret şirketlerindedir.” maddesi eklenmiştir. 29.05.1926 yılında ise “Ticaret Kanunu” da kooperatiflerle ilgili bir bölüm yer almıştır ve kooperatiflerde şirketten sayılmıştır (Günşen, 2006).

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise 1923 yılında “İstihsal Alım ve Satım Ortaklık Kooperatifleri Nizamnamesi” çıkarılmıştır. Diğer yapılan düzenlemeler ise 21/04/1924 yılında 489 sayılı “İtibari Zirai Birlikleri Kanunu”, 05/06/1929 yılında ise 1470 sayılı “Zirai Kredi Kooperatifleri Kanunu”, 21/10/1935 tarihinde ise 489 sayılı “Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu” ve 2836 sayılı “Tarım Kredi Kooperatifleri Kanunu” çıkarılmıştır. 1969 yılında ise kooperatiflerin kuruluşu, işleyişi ve denetim gibi konuları kapsayan 1163 sayılı “Kooperatifler Kanunu” yasalaştırılmıştır (Edik, 1993). 1972 yılında 1581 sayılı “Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri kanunu” çıkarılmıştır. 1973 yılında 1757 sayılı “Toprak ve Tarım Reformu Kanunu” çıkarılmıştır (Yenigün, 2008).

Günümüzde kooperatifler ise 1982 Anayasasınının 171. maddesinde yer alan “Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır” maddesi, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 1581 sayılı “Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu” ve 4572 sayılı “Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun” ile yürütülmektedir (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2016).

Anayasada yer alan kooperatifçilik ile ilgili maddeler kooperatiflerin gelişmesi etkilemektedir (Günşen, 2006).

1.2 Ormancılık Kooperatifleri

Ülkemizin 2018 yılına göre toplam nüfusu 82.003.882’dir (TUİK,2018). Bu nüfusun sadece 6.827.500’ ü orman köyünde yaşamını devam ettirmektedir (OGM, 2019).

Ülkemizdeki 22.847 orman köyünde yaşamını devam ettiren halk sürekli geçim sıkıntısı çekmektedir. Köylerin yüksek rakımlı olması, arazinin eğimli olması ve tarıma uygun alanların azlığı gibi nedenler bu ekonomik sorunlara neden olmaktadır.

Şartların bu şekilde olması halkın buldukları yerleri terk edip kentlere göç etmesine ya da ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla orman suçu işlemlerine sebep olmaktadır (Özdönmez. ve ark. 1999). Bu suçlar; tarla yapmak için ormanı tahribatına neden olmak, izinsiz ağaç kesimi ve kontrolsüz hayvan otlatma gibi sıralanabilir (Daşdemir, 2002).

Devlet ise bu yapılan göçü ve işlenen suçları önlemek ve orman köylüleriyle arasındaki ilişkiyi iyileştirmek için 6831 sayılı Orman Kanunu'nun da yer alan 31., 32., 33. ve 34. maddelerinde belirtilen bir takım yararlar sağlamaya çalışmaktadır. Anayasanın 170. maddesinde orman köylüsüyle ilgilidir (Günşen, 2006). Bu maddede orman köylüsünü korumak ve kalkındırmak gerektiğine değinilmektedir. Köylerde yaşayan insanların yararlanabileceği hayvancılık ve bitkisel ürünler de bulunmaktadır. Devlet ormandan ürün elde edilebilmesi için ormanlarda çalışabilecek bir iş gücüne ihtiyaç duymaktadır. Bu iş imkânlarından araziye yakın olan köy faydalanmaktadır. Bu insan ihtiyacı mevsimlik ya da sürekli olmaktadır (Özdönmez. ve ark. 1999).

Orman köylerinde kooperatifçilik başlangıcı 1963 yılında Almanya'ya da çalışacak işçileri göndermek ve giden işçilere yardım etmek amacıyla kurulmuştur (Sarıtaş, 2019). Kurulan kooperatifin adı "Orman Köyleri Kalkındırma Kooperatifi" dir". Daha sonra bu kooperatifler 1991 yılında "Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri" olarak yeni ismini almıştır (Günşen, 2006).

Orman kooperatiflerin amacı; köylerde yaşayan insanların yaşam koşullarını iyileştirmek, sorunlarını çözmek, yoksul kesimin kalkınmasını sağlamak ve ormanlara yapılan baskıyı en aza indirmektir (Sarıtaş, 2019). Günümüzde kooperatifler etkin bir politika oluşturamamışlardır. Kooperatifler ekonomik ve sosyal bakımda istenildiği gibi kalkınmaya katkı sağlayamamıştır (Alkan ve Demir, 2013).

1.2.1 Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği

OR-KOOP'un kuruluşu 7 adet Ormancılık Kooperatifler Bölge Birliğinin ortaklığı ile 11.07.1997 tarihinde kurulmuştur. Nisan 2017 yılında tüm köylerde 7.199 tarımsal kalkınma kooperatifi ve 775.799 ortağı bulunmaktadır. Orman köylerinde

ise yaklaşık 4.000 adet tarımsal kalkınma kooperatifi ve 400.000'den fazla ortağı bulunmaktadır. OR-KOOP ortak kooperatiflerinin büyük bir kısmı ormancılık faaliyeti yapmaktadır. Kalan kısım ise tarım ve hayvancılık faaliyetleri yapmaktadır. Orman işletmelerinin ağaçlandırma gibi ormancılık faaliyetlerini de genellikle bu kooperatifler yapmaktadır (ORKOOP, 2019).

OR-KOOP çalışmalarında uluslararası kooperatifçilik ilkelerini bağlıdır. OR-KOOP merkez birliğinin gelir kaynakları ise; ormanda çalışan ortaklarının aldıkları ücretlerden belirli oranda kesinti ile elde edilmektedir (ORKOOP, 2019).

Orman kooperatifler merkez birliğinin amacı OR-KOOP ana sözleşmesinin 2. maddesinde “Orman köylüsünün yaşam koşullarını iyileştirmek, ekonomik ve sosyal yönden kalkınmalarını sağlamak amacıyla, ortak birliklerin orman ürünlerinin üretim, değerlendirme ve pazarlama konularındaki müşterek menfaatlerini korumak, bu hususta iktisadi faaliyette bulunmak, faaliyetlerini koordine etmek ve denetlemek, dış memleketlerle olan münasebetlerini düzenlemek, kooperatifçiliği geliştirmek ve ihtiyaç duyulan hususlarda eğitimlerine yardımcı olmaktır” olarak tanımlanmıştır (ORKOOP, 2019).

Orman kooperatifler merkez birliğinin çalışma konuları ise OR-KOOP ana sözleşmesinin 3. maddesinde şu şekilde gösterilmiştir;

- a-) “Her çeşit orman ürününün istihsal, imal, nakil, depolama ve istif işlerinin yapılmasında ortaklara yardımcı olmak ve bu işlerin yapılmasında koordinasyonu sağlamak,”
- b) “Orman teşkilatınca verilecek asli ve tali orman ürünlerini ve orman artıklarını değerlendirmek,”
- c) “Orman Kanunu, Orman İşletmesi ve döner sermayesi yönetmeliği hükümlerine göre ortaklara kredi ve ormanlarda iş sağlamak,”
- d) “Orman ürünlerinden rantabl yararı sağlamak amacıyla her nev’i sıhhi, fenni ve ekonomik yapı ve ısıtma araç ve gereçlerinin tedariki ve imali konularında faaliyette bulunmak,”

- e) “Ortaklarının Orman Kanunu hükümlerine göre alacakları pazar satış emvalini gayeye uygun şekilde değerlendirmek veya değerlendirilmesine yardımcı olmak,”
- f) “Merkez Birliğinin orman emvalini değerlendirmek için kuracağı tesisler için gerekli taşınır ve taşınmaz mallar edinmek, gerektiğinde yarım kalmış birlik ve kooperatif tesisleri ile kamu tarafından yapılmış veya yaptırılmış tesisleri devir olarak işletmek veya işletilmesini sağlamak,”
- g) “Ortakların ormancılıkla ilgili faaliyetleri konusunda ihtiyaç duyacakları makine, alet ve ekipmanlarla diğer girdileri ucuz ve kredili olarak temin etmeleri için gerekli faaliyetlerde bulunmak,”
- h) “Ortak Birliklerin ürünlerinin iç ve dış pazarlarda tanıtılması ve pazarlanması için gerekli faaliyetlerde bulunmak. Gerektiğinde ithalat ve ihracat yapmak veya yaptırmak,”
- i) “Ortaklarının kanuni haklarının istihsal ve ortaklarına intikalinde yardımcı olmak, gerekli önlemleri almak,”
- j) “Ağaçlandırma işlerinin yapılmasında ortaklarına yardımcı olmak, orman yetiştirmek ve bu hususlarda gerekli koordinasyonu sağlamak,”
- k) “Ormanların korunmasına dair hususlarda orman teşkilatına yardımcı olmak,”
- l) “Kamu Kurumu ve kuruluşları ile bankalardan sağlanacak kredi işlemlerinde ortaklarına kefalet etmek, gerektiğinde kredi kullanmak veya yaptırmak, bunun için gerekli ipotek işlemlerini yapmak, gerçek kişilerce ve resmi kuruluşlarca yapılacak her nev’i yardım ve bağışı kabul etmek,”
- m) “Ortaklara hukuki, mali ve teknik konularda yardımcı olmak, gerektiğinde bu konularda eğitim ve denetim yapmak,”
- n) “Çalışma konularıyla ilgili olarak gerektiğinde milli ve milletler arası kuruluşlarla işbirliği yapmak ve bu kuruluşlara üye olmak,”
- o) “Orman köylüsünün sosyal güvenceye kavuşması için gerekli çalışmaları yapmak. Her türlü sigorta hizmetlerinin sağlanmasında aracılık etmek,”

p) “Amaç ve çalışma konularında gazete, dergi, kitap çıkarmak ve her türlü basın yayın faaliyetlerinde bulunmak ve gerektiğinde seminer, sempozyum, panel, konferans vb. toplantılar düzenlemek.”

r) “Çalışma konuları ile ilgili şirketler kurmak ve kurulmuş olan şirketlere ortak olmak,”

s) “Ormancılık ve tarımsal faaliyetlerde çalışan orman köylüsünün, bu alandaki ulusal meslek standartları yeterlilikleri kapsamında, personel belgelendirilmesi yapılarak sürdürülebilir istihdam için çalışmalarda bulunmak.”

Şeklinde 18 maddeden oluşmaktadır (ORKOOP, 2019).

2 MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Materyal

2.1.1 Çalışma Alanının Tanıtımı

2.1.1.1 Coğrafi yapı ve Nüfus

Çalışma alanı olarak Artvin ili seçilmiştir. Artvin ili olarak bilinen yerler M.Ö'ki devirlerde Coroksi-Corok ve Kolkis adıyla bilinmektedir (Yılmaz, 2007). Osmanlı döneminde ise Livane adı verilmiştir. Bugün ki adına yakın olan ilk isim ise Artvani'dir. Daha sonra ise Artvini adını almıştır. Daha sonra bu kentin adı Çoruh olmuştur. 15 Şubat 1956 yılında ise 6668 sayılı kanunla ismi Artvin olmuştur. Artvin ili haritası Şekil 1' de görüldüğü gibidir (Artvin Valiliği, 2019).

Şekil 1 Artvin il haritası (URL 1, 2018)

Artvin ili 400 35' ile 410 32' kuzey enlemleri ve 410 07' ile 420 00' doğu boylamları arasında yer alan, 7.367 km² yüzölçümünde sahiptir. İlin yüz ölçümü Türkiye yüz ölçümünün %0.9' u kadardır. Ardahan, Rize, Erzurum ve Kuzeyinde Gürcistan ülkesine komşudur. Kıyı uzunluğu ise 34 km'dir (Artvin Valiliği, 2019).

Artvin ili 2017 yılına kadar 8 ilçesi olup bu ilçeler; Merkez, Ardanuç, Arhavi, Borçka, Hopa, Şavşat, Yusufeli, Murgul' dur. 2017 yılında OHAL kapsamında yayımlanan kanun hükmünde kararname ile Hopa ilçesine bağlı Kemalpaşa beldesi ilçe yapılmıştır ve 9. ilçe olmuştur (Artvin Valiliği, 2019).

Artvin ili 1980-1997 yılları arasında dışa göç veren kentler arasında yer almaktadır. 1998 yılına gelindiğinde ise Deriner Barajı ve sonrasında Borçka ve Muratlı barajlarının temeli atılmasıyla yeni iş sahaları ortaya çıkmıştır dolayısıyla dışa göç azalmıştır (Artvin Valiliği,2019).

2018 yılı itibari ile Artvin nüfusu 174.010'dir. Bu nüfusun 87.715'i erkek 86.295'i ise kadındır. Bu nüfusun %59'u kentte yaşamaktadır. Önceki yıla göre nüfus artış oranı %4.52'dir. Nüfus artış miktarı ise 7.867'dir. Artvin'in yüzölçümü 7.367 km² 'dir. Artvin'de km² ye düşen kişi sayısı ise 24'tür (TUİK,2019).

2019 yılı itibari ile merkezle birlikte 9 ilçe ve 9 belediye bulunmaktadır. Belediyelere bağlı 38 mahalle ve 320 köy mevcuttur (TUİK,2019).

Kaçkar, Altıparmak, Kükürtlü, İskaristi dağları Artvin ili sınırları içerisinde bulunmaktadır. Bunların dışında çok sayıda dağ ve tepe vardır. 3937 m yüksekliği bulunan Kaçkar Dağının su bölüm çizgileri Artvin, Erzurum, Rize il sınırlarını belirlemektedir. 3428 m yüksekliği olan Karçal dağı, Artvin' in diğer bir önemli dağdır. Yaylalar ise ilinin %51'lik gibi büyük bir alanı kaplamaktadır (Artvin Valiliği, 2019).

Artvin ilinin arazisinin %57'si ormanlık alan, %9'u tarım arazisi, %15'i çayır ve mera alanı ve %19'u ise kültür dışı arazilerden oluşmaktadır (AOBM, 2019). İlin arazi yapısının çok engebeli olmasından dolayı makineli tarıma elverişli değildir. Yem bitkiler, çay ve fındık en çok üretilen üründür. Hayvansal üretimde ise ilimizde toplam 179.463 adet küçük ve büyük baş hayvan bulunmaktadır. Başlıca hayvancılık yapılan yerler ise Ardanuç, Şavşat ve Yusufeli'dir. Arıcılık ve su ürünleri ise ilin önemli gelir kaynaklarıdır (Artvin Valiliği, 2017).

2.1.1.2 Artvin'in Orman Varlığı

Artvin ilinin yüz ölçümünün %57'si ormanlık alandır. Artvin sınırları içerisinde hizmet veren Artvin Orman Bölge Müdürlüğü' nün toplan alanı 710.973 ha'dır. 403.695 ha'lık alanı ormanlık alan geriye kalan 307.278 ha'lık alanı ise açıklık alandır. Bu ormanlık alanın ise 221.532 ha'lık alanı verimli orman ve 182.163 ha alan ise bozuk orman alanıdır. İlde bulunan köylerin 318' i orman köyüdür. Bu orman köylerinde yaşayan nüfus ise 61.410 kişidir (AOBM, 2019).

Artvin ili orman, milli parklar, tabiat koruma alanı ve su kaynakları bakımından ülkenin öne çıkan illeri arasındadır. 2 adet milli park bulunmaktadır. Bunlar; Hatıla Vadisi Milli Parkı (Artvin Merkez), Sahara - Karagöl Milli Parkı (Şavşat) dır. 3 adet tabiat koruma alanı olup bunlar ise; Camili – Gorgit Tabiat Koruma Alanı (Borçka), Camili – Efeler Tabiat Koruma Alanı (Boçka), Çambunu Tabiat Koruma Alanı (Hopa). Ayrıca bunların yanında Artvin'de 5 adet tabiat parkı bulunmaktadır. Bu tabiat parkları Borçka Karagöl Tabiat Parkı (Borçka), Altıparmak Tabiat Parkı (Yusufeli), Balıklı ve Güneşli Şelaleleri Tabiat Parkı (Hopa), Tavşan Tepesi Tabiat Parkı (Şavşat), Cehennem Deresi Kanyonu Tabiat Parkı (Ardanuç) dur. Yusufeli ilçesinde ise Çoruh Vadisi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır. 2 adet turizm merkezi olup bunlar; Kaçkar ve Kafkasör' dür. Borçka ili Camili bölgesinde ise UNESCO tarafından ilan edilen doğal yapısı bozulmamış alan anlamına gelen “Biyosfer Rezerv Alanı” bulunmaktadır. Ülkemizin de ilk biyosfer rezerv alanı olarak tarihe geçmiştir (DKMP, 2018).

2.1.2 Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı; orman köylülerinin köylerinde bulunan ormancılık kooperatifleri konusundaki düşüncelerini ve bu kooperatiflerin orman köylülerine katkısını belirlemektir.

Çalışma alanı olarak Artvin ili Merkez ilçesine bağlı olan ve ormancılık kooperatifi bulunan orman köyleri seçilmiştir. Alanla ilgili bilgiler; Artvin Valiliği, Türkiye İstatistik Kurumu, Doğa Koruma ve Milli Parklar, S.S. Artvin Bölgesi Ormancılık Kooperatifleri Birliği Başkanlığı ve Artvin Orman Bölge Müdürlüğü ORKÖY Şube Müdürlüğü'nün hazırladığı raporlar, broşürler, internet siteleri ve bilimsel literatürlerden (Günşen,2006;, Çay, 2017;, Sarıtaş, 2019) yararlanılmıştır.

Artvin ili Merkez ilçesinde toplam 36 adet köy bulunmaktadır. Bu köylerden sadece 12 tanesinde ormancılık kooperatifi bulunmaktadır. Zeytinlik köyü baraj nedeniyle sular altında kaldığından çalışma dışında tutulmuştur. Bu sebeple geriye kalan 11 köyde anket çalışması yapılmıştır.

Anket sorularında o köyde yaşayan nüfusun demografik yapısı, gelir düzeyi ve gelirlerini nereden elde ettikleri, kooperatif hakkında düşünceleri ve bilgisi, kooperatifin ortaklarına ve köylüye faydası olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

2.2 Yöntem

Anket çalışması ormancılık kooperatifine sahip olan 11 köyde yapılmıştır. Belirlenen 11 köyde %95 güven düzeyinde %10 hata payı dikkate alınarak 93 kişiye yapılması planlanan anketin daha güvenli sonuç vermesi için 145 kişi ile yapılmıştır. Ankete katılacak kişi sayısı ise aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır (Orhunbilge, 2000).

$$n \geq \frac{F \times t^2 \times P \times Q}{(F \times m^2) + (t^2 \times P \times Q)} \quad (1)$$

n: Örnek sayısı

F: Çalışma alanı (Çalışma alanında ki orman köylerinde yaşan toplam kişi sayısı)

t: Güven düzeyi (%95 güven düzeyi için 1,96)

m: Hata payı (%10 olarak alınmıştır)

P ve Q: Heterojenik katsayısı (-en büyük değer seçilmiştir- 0,5 X0,5)

$$n \geq \frac{3371 \times (1.96)^2 \times 0,5 \times 0,5}{(3371 \times (0.10)^2) + ((1.96)^2 \times 0,5 \times 0,5)}$$

$n \geq 93$

Artvin ili Merkez ilçede ormancılık kooperatifi bulunan 11 adet orman köyü ele alınmıştır. Bu köylerde bulunan kooperatiflere ait bilgiler derlenmiştir. Bu köyler; Taşlıca köyü, Hamamlı Köyü, Ormanlı Köyü, Sakalar Köyü, Ahlat Köyü, Salkımlı Köyü, Varlık Köyü, Sarıbudak Köyü, Yanıklı Köyü, Oruçlu Köyü, Ortaköy Köyüdür. Ankete katılan kişi sayıları köyün nüfusuna göre ağırlıklandırma yapılarak elde edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Ankete katılan köylülerin sayıları

Anket yapılan köyler	Kooperatife Ortak (Kişi)	Kooperatife Ortak Değil (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca köyü	9	1	10
Hamamlı köyü	8	7	15
Ormanlı köyü	3	7	10
Sakalar köyü	9	6	15
Ahlat köyü	4	8	12
Salkımlı köyü	3	12	15
Varlık köyü	10	3	13
Sarıbudak köyü	6	4	10
Yanıklı köyü	11	4	15
Oruçlu köyü	2	13	15
Ortaköy köyü	7	8	15
Toplam	72	73	145

Ormancılık kooperatiflerin köylerdeki etkinliğini öğrenmek, kooperatiflerden beklentilerinin neler olduğu ve varsa sorunlarının neler olduğunu anlamak için orman köylülerine anket çalışması yapılmıştır. Anket formu hazırlanmadan önce literatür taraması yapılmıştır. Bu anket formu hazırlanırken öğretim üyelerine danışılmış ve onların da görüşleri dikkate alınarak anket formu oluşturulmuştur.

Anket çalışması orman köylerinde yaşayan orman köylüleri ile yapılmıştır. Gerek kooperatif ortağı gerekse ortak olmayan köylülerin bu konudaki düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Orman köylüleri için hazırlanan anket çalışması 3 ana bölüm ve 23 sorudan oluşmaktadır.

Birinci bölümde; demografik özellikler (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni halleri, aylık ortalama geliri, geliri hangi faaliyetle elde ettikleri, gelirinin yeterlilik durumu ve sosyal güvence durumu) bulunmaktadır. Bu bölüm 10 adet soru içermektedir.

İkinci bölüm orman köylüsünün ormancılık kooperatifleri hakkındaki düşüncelerinden oluşmaktadır. Bu bölüm 6 adet soru içermektedir.

Üçüncü bölümde ise ormancılık kooperatifine ortak olan orman köylüsünün; kooperatiften beklentilerinin neler olduğu, köylerinde bulunan ormancılık kooperatifin daha iyi işlemesi için nelerin yapılması gerektiğini ve kooperatifte yaşanan sorunlar irdelenmiştir. Bu bölüm 7 adet soru içermektedir.

Elde edilen anket sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasında ise Microsoft Excel Programı kullanılarak frekans analizi yapılmıştır ve tablolar oluşturulmuştur.

3 BULGULAR VE TARTIŞMA

3.1 Artvin' de Ormancılık Kooperatifleri

Artvin ili Merkeze ilçesine bağlı toplam 11 ormancılık kooperatif bulunmaktadır (Tablo 2). Bu köylerde bulunan kooperatiflere ortak olan köylülerin oranı %10 ile % 70 arasında değişmektedir. Ormancılık kooperatifi bulunan köylerde faaliyet olarak sadece orman ürünleri üretimi yapılmaktadır. Oruçlu köy kooperatiflerinde zeytincilik faaliyeti de yapılmaktaydı fakat baraj nedeniyle sular altında kalan köyün başka bir yere taşınmasından dolayı günümüzde sadece orman ürünleri üretimi yapılmaktadır.

Tablo 2. Merkeze bağlı köylerde bulunan ormancılık kooperatifleri

Kooperatifin adı	Köy nüfusu	Ortak sayısı	Faaliyet alanı	Kooperatife kayıt oldukları zaman
	(Kişi)	(Kişi)		(yıl)
S.S Taşlıca Köyü T.K.Koop.	165	136	Orman Ürünleri Üretimi	04.12.1992
S.S Hamamlı Köyü T.K.Koop.	186	56	Orman Ürünleri Üretimi	04.12.1992
S.S Ormanlı Köyü T.K.Koop.	330	78	Orman Ürünleri Üretimi	07.03.2000
S.S Sakalar Köyü T.K.Koop.	255	103	Orman Ürünleri Üretimi	04.12.1992
S.S Ahlat Köyü T.K.Koop.	136	28	Orman Ürünleri Üretimi	30.12.1993
S.S Salkımlı Köyü T.K.Koop.	342	55	Orman Ürünleri Üretimi	31.12.1993
S.S Varlık Köyü T.K.Koop.	205	104	Orman Ürünleri Üretimi	27.12.1993
S.S Sarıbudak Köyü T.K.Koop.	113	130	Orman Ürünleri Üretimi	26.07.1994
S.S Yanıklı Köyü T.K.Koop.	337	307	Orman Ürünleri Üretimi	19.03.1995
S.S Oruçlu Köyü T.K.Koop.	120	83	Orman Ürünleri Üretimi	27.03.1996
S.S Ortaköy Köyü T.K.Koop.	1182	95	Orman Ürünleri Üretimi	04.12.1992

3.2 Orman Köylülerine Ait Anket Bulgularının Değerlendirilmesi

3.2.1 Demografik Özellikler

3.2.1.1 Cinsiyet

Ankete katılan köylülerin %76' sı erkek ve %24' ü kadındır (Tablo 3). Yapılan benzer çalışmalarda da erkek bireylerin kadın bireylere oranla çoğunlukta olduğu görülmektedir (Demirbaş, 2019).

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet dağılımları

Köyler	Kadın (Kişi)	Erkek (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	1	9	10
Hamamlı	5	10	15
Ormanlı	4	6	10
Sakalar	6	9	15
Ahlat	1	11	12
Salkımlı	2	13	15
Varlık	3	10	13
Sarıbudak	2	8	10
Yanıklı	1	14	15
Oruçlu	7	8	15
Ortaköy	2	13	15
Toplam	34	111	145
%	24	76	100

3.2.1.2 Yaş

Katılımcıların %34' ü 30-50 yaş aralığında, %29'u 50-60 yaş aralığındadır. Katılımcıların %16' sı ise 18-30 yaş aralığındadır (Tablo 4). Köylerde iş olanağının az olmasından dolayı 18-30 yaş grubu diğer yaş gruplarına göre daha az sayıdadır.

Tablo 4. Katılımcıların yaş grupları

Köyler	18-30 yaş (Kişi)	30-50 yaş (Kişi)	50-60 yaş (Kişi)	60+ yaş (Kişi)	Toplam (kişi)
Taşlıca	1	4	4	1	10
Hamamlı	1	3	5	6	15
Ormanlı	2	2	3	3	10
Sakalar	5	4	4	2	15
Ahlat	-	4	4	4	12

Tablo 4 (Devamı). Katılımcıların yaş grupları

Salkımlı	6	4	3	2	15
Varlık	1	7	3	2	13
Sarıbudak	1	4	2	3	10
Yanıklı	2	3	6	4	15
Oruçlu	1	5	5	4	15
Ortaköy	4	9	2	-	15
Toplam	24	49	41	31	145
%	16	34	29	21	100

3.2.1.3 Eğitim

Katılımcıların %42' si ilkököl ve %22' si lise mezunudur (Tablo 5). Tablodan görüldüğü üzere anketin uygulandığı köylerde okuma yazma oranı yüksektir orandadır.

Tablo 5. Katılımcıların eğitim düzeyleri

Köyler	Okuma yazma bilen (kişi)	İlkököl (kişi)	Ortaokul (kişi)	Lise (kişi)	Üniversite (kişi)	Toplam (kişi)
Taşlıca	-	-	2	4	4	10
Hamamlı	2	9	3	1	-	15
Ormanlı	-	4	2	2	2	10
Sakalar	1	9	2	2	1	15
Ahlat	-	5	1	4	2	12
Salkımlı	-	8	-	2	5	15
Varlık	-	7	4	2	-	13
Sarıbudak	-	4	2	2	2	10
Yanıklı	-	7	3	4	1	15
Oruçlu	-	5	3	2	5	15
Ortaköy	-	3	3	7	2	15
Toplam	3	61	25	32	24	145
%	2	42	17	22	17	100

3.2.1.4 Medeni Durumu

Katılımcıların %76' sı evli, %24' ü ise bekârdır (Tablo 6). Evli olmayan kişilerin köylerde çok fazla kalmadıkları görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların medeni durumları

Köyler	Evli (kişi)	Bekâr (kişi)	Toplam (kişi)
Taşlıca	7	3	10
Hamamlı	14	1	15
Ormanlı	8	2	10
Sakalar	11	4	15
Ahlat	12	-	12
Salkımlı	9	6	15
Varlık	8	5	13
Sarıbudak	7	3	10
Yanıklı	12	3	15
Oruçlu	13	2	15
Ortaköy	10	5	15
Toplam	111	34	145
%	76	24	100

3.2.1.5 Gelir Düzeyi

Katılımcıların %46' sının gelir düzeyi 1501-3000 TL arasında iken %22' sinin geliri bulunmamaktadır (Tablo 7). Katılımcıların çoğunluğu asgari ücret statüsünde 1501-3000 TL gelir grubundadır. Geliri olmayan kişiler ise azımsanmayacak kadar fazladır. İnanç' in 2011 yılında yaptığı çalışmada %71 hane reisinin geliri 500 TL' den az ve asgari ücretin altında olduğu belirtilmiştir (İnanç, 2011). Bulgulardan elde edilen sonuçlar ise orman köylerinde gelir durumu düşük olan kişiler yaşamaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların gelir düzeyleri

Köyler	Geliri yok (Kişi)	0-500 TL (Kişi)	501-1000 TL (Kişi)	1001-1500 TL (Kişi)	1501-3000 TL (Kişi)	3000+ TL (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	-	-	-	-	6	4	10
Hamamlı	6	3	-	3	3	-	15
Ormanlı	1	-	-	1	6	2	10
Sakalar	4	2	-	3	4	2	15
Ahlat	-	-	1	-	8	3	12
Salkımlı	8	2	-	1	3	1	15
Varlık	1	1	2	-	8	1	13
Sarıbudak	3	-	-	-	4	3	10
Yanıklı	2	-	-	2	8	3	15
Oruçlu	3	-	-	-	8	4	15
Ortaköy	4	-	-	-	8	3	15
Toplam	32	8	3	10	66	26	145
%	22	6	2	7	46	17	100

Katılımcıların %72' si gelirinin yetersiz olduğunu, %28' si ise gelirinin yeterli olduğunu bildirmiştir (Tablo 8).

Tablo 8. Katılımcıların gelirlerinin yeterlilik durumu

Köyler	Yeterli (Kişi)	Yetersiz (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	1	9	10
Hamamlı	2	13	15
Ormanlı	5	5	10
Sakalar	4	11	15
Ahlat	3	9	12
Salkımlı	5	10	15
Varlık	1	12	13
Sarıbudak	4	6	10
Yanıklı	4	11	15
Oruçlu	7	8	15
Ortaköy	4	11	15
Toplam	40	105	145
%	72	28	100

3.2.1.6 Sosyal Güvence Durumları

Katılımcıların %70' i kendisinin sosyal güvencesi olduğunu, %12' si sosyal güvencesinin olmadığını bildirmiştir. Katılımcıların %8' inin ise sosyal güvencesi babasının üzerindedir (Tablo 9).

Tablo 9. Katılımcıların sosyal güvence durumları

Köyler	Sosyal Güvencesi Yok (Kişi)	Kendisinin Var (Kişi)	Eşinin Üzerinden Var (Kişi)	Babasının Üzerinden Var (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	1	8	1	-	10
Hamamlı	1	9	4	1	15
Ormanlı	1	6	2	1	10
Sakalar	2	11	1	1	15
Ahlat	1	11	-	-	12
Salkımlı	2	6	2	5	15
Varlık	3	10	-	-	13
Sarıbudak	-	9	-	1	10
Yanıklı	2	13	-	-	15
Oruçlu	1	10	4	-	15
Ortaköy	3	9	-	3	15
Toplam	17	102	14	12	145
%	12	70	10	8	100

3.2.1.7 Sosyal Güvence Türleri

Katılımcıların %57' si SSK olduğunu, %23' ü ise Emekli Sandığı olduğunu bildirmiştir. Katılımcıların %1' i ise diğer sigorta türlerinden yararlanmaktadır (Tablo 10). BAĞ-KUR üzerinden sosyal güvenceye sahip olanlar katılımcıların %16' sını oluştururken, yeşil kart sahibi olanların oranı %3 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 10. Katılımcıların sosyal güvence türleri

Köyler	BAĞ-KUR	SSK	Yeşil Kart	Emekli Sandığı	Diğer	Toplam
	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)
Taşlıca	1	5	-	3	-	9
Hamamlı	4	6	-	4	-	14
Ormanlı	-	6	-	3	-	9
Sakalar	4	5	2	1	1	13
Ahlat	2	6	-	3	-	11
Salkımlı	1	9	-	3	-	13
Varlık	3	5	1	1	-	10
Sarıbudak	1	6	-	3	-	10
Yanıklı	1	9	-	3	-	13
Oruçlu	3	6	-	5	-	14
Ortaköy	1	10	-	1	-	12
Toplam	21	73	3	30	1	128
%	16	57	3	23	1	100

3.2.1.8 Köyde kalma süreleri

Katılımcıların %66' sını köylerinde sürekli ikamet etmekte iken, %21'i ise yıl içerisinde 1-3 ay arasında köyde ikamet etmektedir (Tablo 11). 6 ile 9 ay arasında köyde kalanların oranı ise %2 gibi düşük bir orana sahiptir.

Tablo 11. Katılımcıların köyde kalma süreleri

Köyler	Sürekli	1-3 Ay	3-6 Ay	6-9 Ay	Toplam
	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)	(Kişi)
Taşlıca	1	4	4	1	10
Hamamlı	15	-	-	-	15
Ormanlı	8	1	1	-	10
Sakalar	14	1	-	-	15
Ahlat	11	-	-	1	12
Salkımlı	12	2	1	-	15
Varlık	10	1	1	1	13
Sarıbudak	5	3	2	-	10

Tablo 11 (Devamı). Katılımcıların köyde kalma süreleri

Yanıklı	6	5	4	-	15
Oruçlu	8	7	-	-	15
Ortaköy	5	7	3	-	15
Toplam	95	31	16	3	145
%	66	21	11	2	100

3.2.1.9 Geçim Faaliyetleri

Katılımcıların %36' sı hayvansal ürünlerden, %32' si bitkisel ürünlerden, %28 orman ürünlerinden ve %4' ü ev yapımı yiyeceklerden geçimini sağlamaktadır (Tablo12). Gürer' in 2016 yılında yaptığı çalışmada kooperatiflerin ve orman köylüsünün geçim kaynakları %71' i ormancılık, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yapmakta iken %22' si sadece ormancılık faaliyeti ile geçimini sağlamaktadır (Gürer, 2016).

Tablo 12. Katılımcıların geçim kaynakları

Köyler	Bitkisel Ürünler (Kişi)	Hayvansal Ürünler (Kişi)	Orman Ürünleri (Kişi)	Ev Yapımı Yiyecekler (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	4	4	2	-	10
Hamamlı	10	3	2	-	15
Ormanlı	4	3	3	-	10
Sakalar	5	8	2	-	15
Ahlat	4	6	2	-	12
Salkımlı	4	5	6	-	15
Varlık	1	7	4	1	13
Sarıbudak	3	3	4	-	10
Yanıklı	5	4	6	-	15
Oruçlu	3	4	4	4	15
Ortaköy	4	5	6	-	15
Toplam	47	52	41	5	145
%	32	36	28	4	100

3.2.2 Ankete Katılan Köylülerin Kooperatif İle İlgili Düşünceleri

Katılımcıların %50'si kooperatif ortağı, %50'si kooperatif ortağı değildir (Tablo 13).

Tablo 13. Katılımcıların kooperatife ortaklık durumları

Köyler	Evet (kişi)	Hayır (kişi)	Toplam (kişi)
Taşlıca	9	1	10
Hamamlı	8	7	15
Ormanlı	3	7	10
Sakalar	9	6	15
Ahlat	4	8	12
Salkımlı	3	12	15
Varlık	10	3	13
Sarıbudak	6	4	10
Yanıklı	11	4	15
Oruçlu	2	13	15
Ortaköy	7	8	15
Toplam	72	73	145
%	50	50	100

Katılımcıların %34' ü kooperatifi “ortakların kurduğu ve devletin yönettiği bir kuruluş olarak” tanımlarken %31' i ise kooperatifi “ortakların kurduğu gönüllü kuruluş olarak” tanımlamışlardır (Tablo 14). Kooperatiflerin özerk bir yapısı olmasına rağmen orman köylüleri tarafından anlaşılamadığı anket sonuçlarında görülmektedir. Örneğin ankete katılan Taşlıca, Sarıbudak ve Oruçlu köylerinde bazı kooperatif ortaklarının dahi kooperatifin nasıl bir yapıda olduğunu bilmedikleri görülmektedir. Bu sonuçlardan anlaşılacağı üzere kooperatif yöneticileri tarafından ortaklara ve orman köylülerine yönelik herhangi bir eğitim verilmemiştir. Eken' in 2010 yılında yaptığı çalışmada ortakların %39' u kooperatifi “kişilerin ortak çıkarlarını gerçekleştirmeyi amaçlayan bir kuruluş” olarak görmekte, %26' sı ise “ekonomik ve sosyal ihtiyaç gideren bir yardımlaşma kuruluşu” görmektedir (Eken, 2010).

Tablo 14. Katılımcıların kooperatifin ne olduğu hakkındaki düşünceleri

Köyler	Ortakların kurduğu gönüllü kuruluş (Kişi)	Devlet teşvikleri için kullanılan kuruluş (Kişi)	Devletin denetimi ve gözetiminde ki kuruluş (Kişi)	Ortakların kurduğu devletin yönettiği kuruluş (Kişi)	Fikrim yok (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	6	-	1	3	-	10
Hamamlı	2	3	4	4	2	15
Ormanlı	3	-	-	4	3	10
Sakalar	7	1	2	5	-	15
Ahlat	4	-	2	6	-	12
Salkımlı	2	3	1	6	3	15
Varlık	3	-	-	7	3	13
Sarıbudak	1	2	4	3	-	10
Yanıklı	5	2	3	4	1	15
Oruçlu	7	-	2	1	5	15
Ortaköy	4	2	1	5	3	15
Toplam	44	13	20	48	20	145
%	31	9	13	34	13	100

Katılımcıların %54' ü kooperatifin köylüye desteğinin olmadığını, %46' si ise kooperatifin köylüye desteği olduğunu bildirmiştir (Tablo 15). Taşlıca, Ormanlı, Sakalar ve Salkımlı köylülerinde yaşayan kişiler kooperatifin kendilerine destek olduklarını belirtirken diğer köylerde yaşayanlar ise kooperatiflerin kendilerine destek olmadığını söylemişlerdir. Bernard ve arkadaşları 2005 yılında yaptıkları çalışmada Etiyopya'da ki kooperatiflerin kırsal yoksulluğu azaltmak ve ekonomideki büyümeyi göstermeye çalışmışlar ve bunun sonucunda küçük ölçekli ticarileşmeyi başarılı bir şekilde teşvik etmişlerdir (Bernard et.al., 2005). Albert Folch ve Jordi Planas'in 2019 yılında yaptıkları çalışmada ise Meksika'nın Chiapas bölgesindeki organik kahve üretiminin yaygınlaşması amacıyla kurulan kooperatiflerden aldıkları yardımlarla küçük üreticilerin kendilerini daha iyi seviyeye çıkardıklarını belirtmişlerdir (Folch and Planas, 2019).

Tablo 15. Kooperatiflerin köylülere olan desteği

Köyler	Desteği Var (Kişi)	Desteği Yok (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	8	2	10
Hamamlı	4	11	15
Ormanlı	8	2	10
Sakalar	10	5	15
Ahlat	7	5	12

Tablo 15 (Devamı). Kooperatiflerin köylülere olan desteği

Salkımlı	10	5	15
Varlık	8	5	13
Sarıbudak	3	7	10
Yanıklı	1	14	15
Oruçlu	5	10	15
Ortaköy	3	12	15
Toplam	66	79	145
%	46	54	100

Katılımcıların %79' u kooperatiflerin köylüye ekonomik etkisinin olmadığını, %17' si ise ekonomik etkisinin olduğunu bildirmiştir (Tablo 16). Taşlıca köyü halkının büyük bir çoğunluğu kooperatifin ekonomik etkisinin olduğunu söylerken diğer köylerde ki insanların çok az bir kısmı ekonomik etkinin olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 16. Kooperatiflerin köylülere ekonomik etkisi

Köyler	Evet Var (Kişi)	Hayır Yok (Kişi)	Kısmen Var (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	8	2	-	10
Hamamlı	1	14	-	15
Ormanlı	2	7	1	10
Sakalar	6	9	-	15
Ahlat	1	8	3	12
Salkımlı	1	14	-	15
Varlık	3	8	2	13
Sarıbudak	-	10	-	10
Yanıklı	-	15	-	15
Oruçlu	2	12	1	15
Ortaköy	-	15	-	15
Toplam	24	114	7	145
%	17	79	4	100

Katılımcıların %60' ı kooperatifin köydeki ortak hareket ve dayanışmaya etkisinin olumlu olduğunu, %33 etkisinin olmadığını ve %7' si ise kısmen bir etkisinin olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 17). Orman köylüleri kooperatiflerin ekonomik olarak bir etkisinin olmadığını fakat ortak hareket ve dayanışmaya etkisinin olduğunu düşünmektedirler. Yapılan benzer çalışmalarda ortakların çoğunluğu kooperatiflerin birlikte hareket etme ve dayanışmaya olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Örneğin Günşen' in 2006 yılında Batı Karadeniz Bölgesindeki ormancılık kooperatifleri ile ilgili yaptığı çalışmada ortakların %89' unun uyum içinde olduğunu tespit etmiştir (Günşen, 2006). Benzer olarak Yüksel' de 2005

yılında yaptığı çalışmada kooperatif ortaklarının %67' si birbiri ile uyum içinde olduğunu belirtmiştir (Yüksel, 2005).

Tablo 17. Kooperatiflerin ortak hareket ve dayanışmaya etkisi

Köyler	Var (Kişi)	Yok (Kişi)	Kısmen Var (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	8	2	-	10
Hamamlı	6	8	1	15
Ormanlı	6	2	2	10
Sakalar	12	3	-	15
Ahlat	11	1	-	12
Salkımlı	9	5	1	15
Varlık	6	5	2	13
Sarıbudak	6	4	-	10
Yanıklı	6	4	5	15
Oruçlu	7	8	-	15
Ortaköy	9	5	1	15
Toplam	86	47	12	145
%	60	33	7	100

Katılımcıların %57' si kooperatiflerin köydeki sosyal ilişkilere bir etkisinin olmadığını, %41' i olumlu bir etkisinin olduğunu %2'si ise olumsuz etkisinin olduğunu bildirmişlerdir (Tablo 18). Salkımlı, Varlık ve Yanıklı köylerinde verilen olumsuz cevaplar kooperatif toplantılarında yaşanan fikir ayrılıklarının köylüler arasındaki sosyal ilişkileri azalttığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 18. Kooperatiflerin sosyal ilişkiler ve yaşantıya etkisi

Köyler	Arttı (Kişi)	Etkisi olmadı (Kişi)	Azaldı (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	8	2	-	10
Hamamlı	5	10	-	15
Ormanlı	4	6	-	10
Sakalar	7	8	-	15
Ahlat	8	4	-	12
Salkımlı	3	10	2	15
Varlık	5	7	1	13
Sarıbudak	5	5	-	10
Yanıklı	6	8	1	15
Oruçlu	5	10	-	15
Ortaköy	3	12	-	15
Toplam	59	82	4	145
%	41	57	2	100

3.2.3 Kooperatif Ortaklarının Kooperatif İle İlgili Düşünceleri

Kooperatif ortaklarının %54' ü kooperatifin başarısının devletin finansal yardımına, %21' i ise yöneticilerin etkin çalışmasına bağlamaktadır (Tablo 19). Araştırma sonuçlarına benzer olarak Coşgun ve arkadaşları 2008 yılında yaptığı çalışmada kooperatif ortakları ve yöneticileri kooperatif başarısını devletin uygun ortam sağlamasına bağlamışlardır (Coşgun ve ark., 2008). Yine 2016 yılında yapılan başka bir çalışma da kooperatiflerin başarılı olabilmesi için en önemli etkenin finansal destek ve örgütlenme düzeyinin artırılması olduğu belirtilmiştir (Gürer, 2016). Sarıtaş' ın 2019 yılında yaptığı çalışmada ise ortaklar kooperatif başarısını yöneticinin etkili ve dürüst çalışmasına bağlamışlardır (Sarıtaş, 2019).

Tablo 19. Kooperatiflerin başarılı olması için yapılması gerekenler

Köyler	Devletin finansal yardım (Kişi)	Ortaklar arası dayanışma (Kişi)	Ortakların görevini yapmasına (Kişi)	Yöneticilerin etkin çalışmasına (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	8	-	1	-	9
Hamamlı	4	1	2	1	8
Ormanlı	1	1	-	1	3
Sakalar	3	1	2	3	9
Ahlat	1	2	-	1	4
Salkımlı	1	-	1	1	3
Varlık köyü	6	1	1	2	10
Sarıbudak	4	1	1	-	6
Yanıklı	6	-	2	3	11
Oruçlu	1	-	-	1	2
Ortaköy	4	1	-	2	7
Toplam	39	8	10	15	72
%	54	11	14	21	100

Kooperatif ortaklarının %65' i devletin köy kooperatiflerine yardımının olmadığını düşünürken, %35' i ise yardımının olduğunu düşünmektedir (Tablo 20). Kooperatif ortakları kooperatiflerin başarılı olabilmesi için devletin finansal destek sağlaması gerektiği görüşündedirler. Fakat devlet tarafından yapılan yardımların yeterli olduğunu düşünen ortakların sayısı ise azınlıktadır.

Tablo 20. Devletin ormancılık kooperatiflerine yardımı

Köyler	Evet Var (Kişi)	Hayır Yok (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	1	8	9
Hamamlı	2	6	8
Ormanlı	1	2	3
Sakalar	5	4	9
Ahlat	2	2	4
Salkımlı	1	2	3
Varlık	2	8	10
Sarıbudak	1	5	6
Yanıklı	1	10	11
Oruçlu	1	1	2
Ortaköy	2	5	7
Toplam	50	95	72
%	35	65	100

Kooperatif ortaklarının %59' u kooperatiften beklentilerini tam karşılayamadıklarını belirtirken, %26' sı ise beklentilerini kısmen karşılayabildiklerini belirtmişlerdir (Tablo 21). Taşlıca ve Sakalar köyündeki ortakların bir kısmı dışında diğer ortaklar kooperatiflerin beklentilerini karşılayamadığı görüşündedirler. Elde edilen bu sonuç karşılık Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan bir çalışmada kooperatiflerin halkın beklentilerini karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır (Kristen et. al., 2004). Benzer olarak Coşgun U. ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da kooperatif halkın beklentilerini karşıladığı sonucu elde edilmiştir (Coşgun ve ark., 2008).

Tablo 21. Kooperatifler ortaklarının beklentilerini karşılama durumu

Köyler	Evet (Kişi)	Hayır (Kişi)	Kısmen (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	4	1	4	9
Hamamlı	-	5	3	8
Ormanlı	-	2	1	3
Sakalar	4	4	1	9
Ahlat	-	4	-	4
Salkımlı	1	1	1	3
Varlık	-	4	6	10
Sarıbudak	-	5	1	6
Yanıklı	-	9	2	11
Oruçlu	1	1	-	2
Ortaköy	1	6	-	7
Toplam	11	42	19	72
%	15	59	26	100

Kooperatif ortaklarının %64' ü kooperatif yöneticilerinin görevlerini yerine getirdiklerini, %36' sı ise görevlerini yerine getirmediğini belirtmiştir (Tablo 22). Hamamlı, Ortaköy ve Yanıklı köylerinde yaşayan ortaklar kooperatif yöneticilerinin görevlerini yapmadıklarını söylerken diğer köy kooperatif ortakları ise yöneticilerden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Benzer sonuçlar farklı bölge ve yıllarda yapılan çalışmalarda da elde edilmiştir (Çay, 2017;; Kılıç, 2011;; Karlı, 2003).

Tablo 22. Ortakların kooperatif yöneticileri hakkındaki düşünceleri

Köyler	Evet (görevi yerine getiriyor) (Kişi)	Hayır (görevi yerine getirmiyor) (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	8	1	9
Hamamlı	3	5	8
Ormanlı	3	-	3
Sakalar	9	-	9
Ahlat	4	-	4
Salkımlı	3	-	3
Varlık	6	4	10
Sarıbudak	3	3	6
Yanıklı	4	7	11
Oruçlu	1	1	2
Ortaköy	2	5	7
Toplam	46	26	72
%	64	36	100

Kooperatif ortaklarının %70' i kooperatif yönetiminde görev almak istemediklerini, %22' si yönetim kurulunda görev almak istediklerini ve %8' i ise denetim kurulunda görev almak istediklerini belirtmişlerdir (Tablo 23). Görev almak isteyen %30' luk kısmın büyük çoğunluğunun Taşlıca, Sakalar ve Varlık köyü kooperatif ortaklarından oluştuğu görülmektedir. Hamamlı, Ortaköy ve Yanıklı köylerinde ortakların yöneticilerinden memnun olmadıklarını fakat kendileri de bu görevlerde yer almak istemediklerini belirtmişlerdir. Bu isteksizlik köylerde kooperatiflerin gelişmesini olumsuz şekilde etkilemektedir. Gönlügür' ün 2015 yılında kooperatif ortaklarının yönetimde görev alma durumlarıyla ilgili yaptığı çalışmada katılımcıların %66' sı kooperatif içinde görev almadıklarını belirtirken %34' ü yönetim kurullarında görev aldıklarını söylemişlerdir (Gönlügür, 2015).

Tablo 23. Kooperatif yönetiminde görev almak isteyen ortakların sayısı

Köyler	Yönetim (Kişi)	Denetim (Kişi)	Hayır (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	7	-	2	9
Hamamlı	-	-	8	8
Ormanlı	-	1	2	3
Sakalar	3	2	4	9
Ahlat	-	1	3	4
Salkımlı	-	-	3	3
Varlık	4	1	5	10
Sarıbudak	-	1	5	6
Yanıklı	1	-	10	11
Oruçlu	-	-	2	2
Ortaköy	1	-	6	7
Toplam	16	6	50	72
%	22	8	70	100

Kooperatif ortaklarının %86' sı kooperatif ile ilgili bir sorunla karşılaşmadıklarını belirtirken, %14' ü kooperatifin kötü yöneltildiği ya da ekonomik olarak bir sorunla karşılaştıklarını dile getirmişlerdir (Tablo 24). Anket sonuçlarına genel olarak bakıldığında ortakların büyük çoğunluğunun kooperatiflerle ilgili bir sorunla karşılaşmadıkları görülmektedir. Everest' in 2009 yılında yaptığı çalışmada ormancılık kooperatifleri ortakları en önemli sorunun sosyal güvencenin olmaması olarak belirtmişlerdir (Everest, 2009). Yapılan benzer bir çalışmada ise kooperatiflerin en önemli sorununun ürün alımı ve fabrikalara teslimi ile ilgili olduğu belirlenmiştir (Coşgun ve ark., 2008). Dernek ve arkadaşlarının 2004 yılında yaptığı çalışmada ise kooperatif yöneticileri ortakların ilgisizliğinin kooperatif başarısını olumsuz şekilde etkilediğini belirtmiştir (Dernek ve ark, 2004). Ünver' de ormancılık kooperatiflerinde ki en önemli sorunlardan birisini pazarlama olarak görmektedir (Ünver, 1993).

Tablo 24. Ortakların kooperatif ile ilgili sorunları

Köyler	Sorula karşılaşmadık (Kişi)	Parasal ve yönetim (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	9	-	9
Hamamlı	7	1	8
Ormanlı	3	-	3
Sakalar	8	1	9
Ahlat	3	1	4
Salkımlı	3	-	3
Varlık	7	3	10

Tablo 24(Devamı). Ortakların kooperatif ile ilgili sorunları

Sarıbudak	5	1	6
Yanıklı	10	1	11
Oruçlu	1	1	2
Ortaköy	6	1	7
Toplam	62	10	72
%	86	14	100

Kooperatif ortaklarının %56' sı kooperatiflerden ekonomik olarak bir katkı ve kooperatiflerin etkin olarak yönetilmesini beklerken, %44' ü ise kooperatiflerden bir beklentisinin olmadığını belirtmişlerdir (Tablo 25).

Tablo 25. Ortakların kooperatiften beklentileri

Köyler	Beklenti yok (Kişi)	Ekonomik katkı ve kooperatifin etkin yönetilmesi (Kişi)	Toplam (Kişi)
Taşlıca	1	8	9
Hamamlı	4	4	8
Ormanlı	-	3	3
Sakalar	5	4	9
Ahlat	1	3	4
Salkımlı	-	3	3
Varlık	3	7	10
Sarıbudak	4	2	6
Yanıklı	9	2	11
Oruçlu	-	2	2
Ortaköy	5	2	7
Toplam	32	40	72
%	44	56	100

4 SONUÇ VE ÖNERİLER

Artvin ili Merkez ilçesinde ormancılık kooperatifi bulunan köylerde yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Katılımcıların %83'ü orta yaş ve üzeri insanlardır. Yaş ortalamalarının yüksek olmasından dolayı köylerdeki eğitim seviyesinin düşük olduğu görülmüştür. Bu da kooperatiflerin yeni iş yapma ve olan işleri geliştirme açısından olumsuz yönde etkilemektedir.

Katılımcıların gelir durumları ise %83'ü asgari ücret ve altında bir gelirin olduğunu belirtmişlerdir. Ankete katılanların %72'si gelirin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu da orman köylerinde gelir durumu düşük olan insanların yaşadığını göstermektedir.

Ankete katılan orman köylülerinin %88'inin sosyal güvencesi olduğunu belirtmişlerdir. Köylerde yaşayan ve ormanlarda ağır şartlar altında çalışan insanların meydana gelebilecek iş kazalarında sağlık güvencelerinin olduğu görülmektedir.

Ankete katılanların %66'sı yaşamlarını köylerde devam ettirmekte, %21'i ise 3 aylık bir süre köyde bulunmaktadırlar. Hamamlı köyünde ankete katılanların tamamı yıl boyunca köyde yaşamaktadırlar. Taşlıca köyünün ise merkeze yakınlığından dolayı sürekli köyde kalan kişi sayısı azdır. Sonuç olarak köylerin şehir merkezine yakınlığı köyde kalma süresi etkilemektedir.

Kooperatife ortaklık ile ilgili olarak sorulan sorularda ise köylülerin yarısının kooperatife ortak olduğu görülmektedir. Oruçlu ve Salkımlı köylerinde ankete katılan köylülerin %15'i kooperatife ortak iken, Taşlıca ve Yanıklı köylerinde ise %85 gibi daha yüksek bir oran olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni ise bazı köy kooperatiflerinin etkin biçimde çalışarak ortaklarına fayda sağlamalarıdır. Ortaklarına ekonomik fayda sağlamayan kooperatiflere ise köylüler tarafından çok fazla itibar edilmediği görülmektedir.

Kooperatifin ne olduğu hakkında sorulan soruya köylülerin %34' ü "ortakların kurduğu devletin yönettiği bir kuruluş" olarak ifade etmişlerdir. Oysa kooperatiflerin özerk bir yapıları vardır ve köylüler kooperatiflerin özerk yapıda olduğunu değil devlet tarafından kurulan bir yapı olduğunu sanmaktadırlar. Buradan da anlaşılacağı üzere köylüler kooperatifi ve kooperatifin işleyişini bilmemektedirler. Köylülerin kooperatif hakkında daha doğru bilgi edinmeleri sağlanmalı bu amaçla köylülere eğitimler verilmelidir.

Kooperatiflerin köylülere destekleri hakkındaki görüşleri sorulduğunda ise köylülerin %54' ü kooperatiflerden destek göremediklerini belirtmişlerdir. Özellikle destek almadığını söyleyen köyler Hamamlı, Yanıklı, Oruçlu ve Ortaköy köyleridir. Taşlıca ve Ormanlı köylerinde ise köylüler kooperatif desteklerinden memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Orman köylülerinin %60'ı kooperatiflerin ortak hareket etme ve dayanışmaya olumlu etki ettiğini dile getirirken, kooperatiflerin orman köylüsüne ekonomik katkı sağladığını düşünenlerin oranı ise sınırın ise %17 civarında kalmıştır. Yani orman kooperatiflerinin ortak hareket etme ve birleştirmede köylüye ekonomik katkıdan daha fazla katkı sağladığı görülmektedir.

Ortakların %54' ü kooperatiflerin başarılı olması için devletin destek vermesi gerektiğini, fakat ortakların %65' i devlet tarafında böyle bir yardımın yapılmadığını belirtmişlerdir.

Kooperatiflerin beklentilerini karşılamaı ile ilgili sorulan soruya ortakların %59' u beklentilerinin karşılanmadığını belirtmişlerdir. Kısmen beklentilerinin karşılandığını düşünenlerin oranı tam olarak karşılandığını düşünenlerden çok daha fazladır. Bu da gösteriyor ki kooperatifler ortaklarının beklentilerini karşılayabilmek için daha etkin çalışmalıdır.

Kooperatif yönetimi ile ilgili sorulan sorulara ortakların %64' ü yöneticilerin görevlerini yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Köy bazında bakıldığında Hamamlı, Yanıklı ve Ortaköy köylerinde kooperatif yöneticilerinin görevlerini yerine getirmediklerini söylemişlerdir. Genele bakıldığında ortaklar yöneticilerden memnun oldukları görülmektedir.

Yönetim ya da denetim de ortakların %70' ı görev almak istemediklerini belirtmişlerdir. Hamamlı, Ortaköy ve Yanıklı kooperatif ortakları kooperatif yöneticilerinden memnun olmadıklarını ancak kendilerinin de bu görevleri üstlenmek istemediklerini ifade etmişlerdir. Bu da kooperatiflerin başarısını olumsuz etkilemektedir.

Ortakların %14' ü kooperatifler ile ilgili ekonomik ve yönetim ile ilgili sorunlarının olduğunu söylerken diğer ortaklar kooperatif ile ilgili sorunla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Bu da ortakların kooperatiflerde çok fazla sorun yaşanmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Ortakların %56' sı kooperatiflerden daha çok ekonomik katkı sağlayacak iş olanağı, kooperatiflerin daha iyi yönetilmesi ve yönetimden daha etkin çalışmasını beklemektedir.

Çalışma alanındaki kooperatiflerin faaliyet alanı orman ürünleri üretimidir. Kooperatiflerin faaliyet alanlarını genişletmeleri ve çeşitlendirmeleri gerekmektedir. Kooperatiflerin odun üretiminin yanı sıra odun dışı orman ürünleri ile ilgili de çalışmalarda bulunmaları köylülere yeni fırsatlar sunacaktır. Bu da kooperatiflerin ortaklarına daha fazla ekonomik kaynak sağlamasına neden olacaktır.

Araştırma alanındaki köylüler geçimini hayvancılık ve bitkisel ürünlerden sağlamaktadır. Orman ürünlerinden elde edilen gelir düzeyi ise üçüncü gelir kaynağı olarak görülmektedir. Kooperatiflerin hayvancılık, bitkisel ürün yetiştiriciliği ve pazarlanması konularında da çalışmalar yaparak köylüye daha fazla destek sağlaması gerekmektedir.

Kooperatiflerin köylüye ve ortaklarına verecekleri etkili bir eğitimle kooperatiflerin köylüler tarafından daha iyi anlaşılmasına ve kooperatiflere olan algının pozitif yönde olmasına neden olacaktır. Böylece kooperatife ortak olan köylü sayısı artmış olacaktır.

Artvin Orman Bölge Müdürlüğü, Artvin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, Artvin Ticaret İl Müdürlüğü ve Artvin Bölgesi Ormancılık Kooperatifleri Birliğinin birlikte koordinasyonlu çalışmaları ve ormancılık kooperatiflerine desteklerini arttırmaları gerekmektedir.

EKLER

Ek Anket-1 Orman Köylüleri Anket Soruları

1. Yaşınız:

- a) 18-30 yaş
- b) 30-50 yaş
- c) 50 -60 yaş
- d) 60 üstü

2. Cinsiyetiniz

- a) Erkek
- b) Kadın

3. Eğitim durumunuz:

- a) Okuma yazma biliyorum
- c) İlkokulu bitirdim
- d) Ortaokulu bitirdim
- e) Liseyi bitirdim
- d) Üniversite bitirdim

4. Medeni durumunuz:

- a) Evli
- b) Bekâr

5. Aylık ortalama geliriniz?

- a) Gelirim Yok
- b) 0-500 TL
- c) 501-1000 TL
- d) 1001-1500 TL
- e) 1501-3000 TL
- f) 3000 TL üstü

6. Sizce geliriniz yeterli mi?

- a) Yeterli
- b) Yetersiz

7. Gelirinizi aşağıdaki faaliyetlerden hangisini yaparak elde ediyorsunuz?

- a) Bitkisel ürünler üreterek (Tahıllar, sebzeler, meyveler, süs bitkiler vb)
- b) Hayvansal ürünler üreterek (Et, süt, yumurta, bal, deri, tiftik, ipek vb)
- c) Ev yapımı yiyecekler yaparak (yoğurt, tereyağı, reçel, ekmek, turşu, vb)
- d) Orman ürünleri (odun kökenli, odun dışı)

8.Sizin herhangi bir sosyal güvenceniz var mı?

- a) Yok
- b) kendimin var
- c) Eşimin üzerinden var
- d) Babamın üzerinden var

9. Ne tür sosyal güvenceniz var?

- a) BAĞ-KUR
- b) SSK
- c) Yeşil Kart
- d) Emekli sandığı
- e) Diğer

10. Köyde kalma süreniz ?

- a) Sürekli
- b) Geçici () 1-3 ay () 3-6 ay () 6-9 ay

11.Sizce kooperatif nedir ?

- a)Ortakların ekonomik sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile üretimden pazarlamaya kadar hizmet gösteren gönüllü kuruluş
- b) Devlet teşvikleri için kullanılan bir kuruluş
- c) Devletin denetim ve gözetiminde bir kuruluş
- d) Ortakların kurduğu devletin yönettiği bir kuruluş
- e) Fikrim yok

12.Herhangi bir kooperatife üyesi misiniz?

- a) Evet
- b) Hayır

13.Kooperatifin köylüye desteği var mı?

- a) Evet
- b) Hayır

14. Kooperatifin köylüye ekonomik katkısı var mıdır?

- a) Evet. Ne kadar (.....)
- b) Hayır
- c) Kısmen

15. Kooperatifin yörenize ortak hareket ve dayanışma konusunda faydası olmuş mudur?

- a) Evet
- b) Hayır
- c) Kısmen

16. Kooperatifin sosyal ilişki ve dayanışma konusunda size nasıl etkisi oldu?

- a) Sosyal ilişkilerim ve dayanışma arttı
- b) Etkisi Olmadı
- c) Sosyal ilişkilerim ve dayanışma azaldı

17. Sizce devlet kooperatiflerin yaptığı çalışmalara destek oluyor mu?

- a) Evet
- b) Hayır

18. Kooperatifin başarılı olması sizce neye bağlıdır?

- a) Devletin finansal yardım yapması
- b) Ortaklar arası dayanışmanın olması
- c) Ortakların taahhütlerini yerine getirmesi
- d) Yöneticilerin etkin çalışması (başarısı)
- e) Diğer (belirtiniz).....

19. Kooperatiften beklentilerinizi tam karşılayabiliyor musunuz?

- a) Hayır
- b) Kısmen
- c) Evet

20. Sizce köyünüz de ki kooperatifin yönetim ve denetim kurulları görevlerini tam yapıyorlar mı?

- a) Evet
- b) Hayır ise sizce neden yapmıyorlar.....

21. Yönetim ve denetleme kurullardan birinde görev almak isterimsiniz?

- a) Evet ise hangisinde () Yönetim Kurulunda () Denetim Kurulunda
- b) Hayır ise neden görev almak istemiyorsunuz?.....

22. Kooperatif ile olan ilişkilerinizde karşılaştığımız sorunlarınız nelerdir?

.....

23. Kooperatifinizin daha iyi olması için sizin düşünceleriniz nedir? Kooperatiften beklentileriniz nelerdir?

.....

KAYNAKLAR

- Alkan, H. ve Demir, E., 2013. Orman köylerinde kooperatifçiliğin gelişimine etki eden etmenler, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, s.14: 1-9.
- Artvin Valiliği, 2017. Artvin’de tarım ve hayvancılık faaliyetleri <http://www.artvin.gov.tr/artvinde-tarim-ve-hayvancilik-faaliyetleri-calistayi-sonuc-raporlarinin-degerlendirilmetoplantisi-yapildi>
- Artvin Valiliği, 2019. <http://www.artvin.gov.tr/>
- AOBM 2019. Artvin Orman Bölge Müdürlüğü Ormancılık İstatistikleri <https://artvinobm.ogm.gov.tr>
- Başar, H. 1988. Türkiye’de ve Dünya’da Kooperatif Kuruluşların Sosyo-Ekonomik Yapısı, Uludağ Üniversitesi Yayınları: 3, Bursa.
- Bernard, T., Spielman D. J., Taffesse, A. S. ve Gabre-Madhin E. Z., 2005. Cooperatives For Stample Crop Marketing Evidence From Ethiopia.
- Canbaş, S., 1986 Kooperatifçiliğin Türkiye’de Gelişimi ve Meseleleri, Kooperatifçilik Dergisi, Türk Kooperatifçilik Kurumu Yayınları No: 74, Ankara.
- Coşgun, U., Bekiroğlu, S., Telek, A., 2008. Orman Köylerindeki Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Etkinlik Düzeylerinin İrdelenmesi (Antalya İli Örneği), Çevre ve Orman Bakanlığı Yayın No: 375, Antalya.
- Çakırca, H., 2019 Kooperatiflerin Yerel Kalkınmadaki Rolü: İzmir Tire Süt Kooperatifi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Çay, Z., 2017 : Aksaray İlinde Tarım Kooperatifleri Üyelerinin Sorunları Ve Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Daşdemir, İ., 2002 Sarıkamış ve Oltu Yöresindeki Ormancılık Kooperatiflerinin Kırsal Kalkınma ve Bölge Ormancılığı Açısından Değerlendirilmesi. 1. Ulusal Ormancılık Kooperatifleri Sempozyumu Kitabı, Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği, Ankara, s.107-116.

- Dernek, Z., Esen, N. C., Aktaş, A. R., 2004. Tarımsal Kooperatiflerin Sorunları İle İlgili Bir Değerlendirme ve Bazı Çözüm Önerileri, Türkiye IV. Tarım Kongresi 16-18 Eylül, Tokat.
- Demirbaş, A., 2019. Korunan Alanların Orman Köylüsünün Kalkınmasına Katkısı ve Yönetime Katılımı Camili Biyosfer Rezerv Alanı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Artvin.
- Doğa Koruma ve Milli Parklar, 2018. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar, Korunan Alanlar İstatistiği.
- Edik, Y., 1993. Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerimizin Temel Sorunları ve Çözüm Önerileri, 2. Kooperatifçilik Kurultayı, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği, Ankara, s. 104–105.
- Fauquet, G., 1949. Saggi Sul Movimento Cooperativo, Roma.
- Folch, A. ve Planes, J., 2019. Cooperation, Fair Trade, and the Development of Organic Coffee Growing in Chiapas (1980-2015).
- Eken, M., 2010. Tüketim Kooperatiflerinde Ortak-Kooperatif İlişkisi: Damla Tüketim Kooperatifi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Eryılmaz, A.Y., 1984. Türkiye’de Kooperatifçilik Eğitiminin Önemi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Trabzon, Cilt: 7, s. 330-332.
- Everest, B., 2009. Tarımsal Ürünlerin Pazarlanmasında Çiftçi Örgütlerinin Rolü ve Önemi: Çanakkale Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Fındıkoğlu, Z. F., 1953. Türkiye’de Kooperatifçilik. İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 537, İstanbul.
- Fındıkoğlu, Z. F., 1967. Kooperasyon sosyolojisi, İ.Ü. İktisat F. Yayın no: 1206, İstanbul.
- Gök, M., 2013. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinde Yönetim Üye İlişkileri ve Yaşanan Sorunlar: Eğirdir İlçe Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Göktan, H. B., 1988. Pancar Kooperatifleri ve Pankobirlik. Ankara: Mars Matbaası, Ankara, Pankobirlik Yayınları No: 1, s. 29.
- Gönlügür, A., 2015. Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinde Yönetime Katılımı Etkileyen Faktörler: Aydın İli Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 2016. Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı 2012-2016 http://www.turkey.coop/uploads/news/Strateji_Belgesi.pdf
- Günşen, H. B., 2006. Batı Karadeniz Bölgesi'ndeki Ormancılık Kooperatiflerinin Sorunları Ve Çözüm Önerileri Kastamonu Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Gürer, D., 2016. Orman Köylerinde Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Başarı Düzeylerinin Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Hazar, N., 1990. Kooperatifçilik Tarihi, Türk Kooperatifçilik Eğitim Vakfı Yayınları No: 3, Baskı 3, Ankara.
- İnanç S., 2011. Kırsal Kesimdeki Nüfus Hareketlerinin Orman Varlığı Üzerine Etkilerinin Araştırılması Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü Örneği, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Karalar, R., 2000. Kooperatifçilik Teknikleri, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Karlı, B., 2003. GAP Alanındaki Tarım Kooperatifleri ve Diğer Çiftçi Örgütlerinin Bölge Kalkınmasındaki Etkinliği Şanlıurfa. Yayın no: 97 ISBN 975-407-122-5. s. 116.
- Kılıç, B., 2011. Samsun İlindeki Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinde Ortak-Kooperatif İlişkilerinin Analizi, Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Köroğlu, S., 2003. Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Tarımsal Örgütlenme, AT Uzmanlık Tezi, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topuluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Kristen A. T., Mark G. R., Emily D. S. ve Kimberly Z. 2004. U.S. Forest Landowner Cooperatives: What Do Members Expect? What Can Cooperatives Deliver?
- Mülayim, Z.G., 1975. Genel ve Tarımsal Kooperatifçilik, Bilgi Yayınevi, 1. Basım, Bilgi dizisi:18, İstanbul.
- Mülayim, Z.G., 2003. Kooperatifçilik, 4. basım, Yetkin Yayınları, Yetkin Basımevi, Ankara, s. 31-160.
- Orhunbilge N, 2000, Örnekleme Yöntemleri ve Hipotez Testleri, Avcıol Basın Yayın, ISBN: 9758345044, s 420.
- OR-KOOP, 2019. Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği, Ankara.
- ORKÖY, 2018. ORKÖY tanıtım kitapçığı <https://www.ogm.gov.tr/Baskanliklar/OrmanveKoyIliskileri/Documents/ORKÖY%20TANITIM%20KİTAPÇIĞI%202018.pdf>

Orman Genel Müdürlüğü, 2019. <https://www.ogm.gov.tr>

Özdönmez, M., Akesen A. ve Ekizoğlu, A., 1999. Halkla İlişkiler, İstanbul Üniversitesi Yayın No: 4225, s. 45-46.

Özen, S., 2013. Kooperatifçilik, Kalkınma Kooperatiflerinin Yerel Yönetimlerinin Kalkınma Çabaları İçerisindeki Yeri, Edirne-Meriç-Karayusuflu Köyü Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sarıtaş. E., 2019. Odun Dışı Bitkisel Ürünler Üzerine Faaliyet Gösteren Kooperatiflerin İktisadi Kalkınma Üzerindeki Etkilerinin Ölçülmesi Ve Bu Ürünlerin Pazarlama Dağıtım Kanallarının Belirlenmesi Kozak Bucağı Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Şafak, M., 2019. Türkiye’de Tarım Politikaları Ve Bir Örgütlenme Modeli Olarak Kooperatifçilik, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tekeli, M., 1992. Kooperatif İşletmeleri Tanımlamanın Önemi, Kooperatif Dünyası Dergisi, Sayı 253, s. 5-6.

TMKB, 2003. Avrupa Birliğinde Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Yaşamda Kooperatiflerin Rolü, Ankara, Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Yayınları: 9, s. 72.

TUİK, 2018. Adrese kayıtlı nüfus kayıt sistemi, Türkiye İstatistik Kurumu <http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30709>

TUİK, 2019. Türkiye İstatistik Kurumu <http://www.tuik.gov.tr>

Turan, K., 1979. Kooperatifçiliğin sosyo-politik yapısı, Ankara İTTA Yayını no.32., Ankara.

URL-1. (2018) http://cografyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari.html (27 Aralık 2019, 15.30).

Ünver, A. 1993. Orman Köylerinde Kooperatifçilik, 1. Ormancılık Şurası, Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları, T.C. Orman Bakanlığı, Ankara, Cilt: 2, Seri No: 13, Yayın No: 006, s. 381.

Valko, L. 1965. International Review of Cooperative Legislation, Washington State University, Washington.

Yenigün M., 2008. Orman Köylerindeki Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Swot Analiz Yöntemi ile İncelenmesi Maçka İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Yıldırım, Ş. 1992. Kooperatif Kuruluşlarda Başarının Arttırılmasına Yönelik Önlemler, Ankara, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları: 477, s. 18.

Yılmaz, M., 2007. Göğe Komşu Topraklar: Artvin Tarihi, Artvin Valiliği Yayını.

Yüksel, S. 2005. Kooperatifçiliğin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi, Önemi ve Sayısal Veriler Işığında Günümüzdeki Durumu. 18. Milletler Arası Türk Kooperatifçilik Kongresi Tebliğler Kitabı, Türk Kooperatifçilik Kurumu, Ankara.

Ziraat Bankası, 2019. Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Tarihçesi <https://www.ziraatbank.com.tr/tr/bankamiz/hakkimizda/bankamiz-tarihcesi>

ÖZGEÇMİŞ

Fotoğraf

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı: USTA Ozan
Uyruğu: T.C
Doğum Tarihi ve Yeri: 18/02/1994 ARTVİN
Medeni Hali: Bekar
Telefon: 0 (539) 391 48 63
e-mail: ozan008800@gmail.com

Eğitim

Derece:	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	AÇÜ/Orman Mühendisliği Anabilim Dalı	
Lisans	AÇÜ/Orman Mühendisliği Bölümü	2016
Lise	Borçka Anadolu Lisesi	2011
İş Deneyimi	-	
Yabancı Dil	İngilizce	